

ข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น

ตำบลหนองบัวตะเกียด

ธันวาคม 2568

เครื่องจักรสาน

หมู่ที่ 6 บ้านสระขี้ตุน

5. ชื่อ - สกุล นางละม่อม หวดขุนทด

5.1 เกิด วันที่ - เดือน - พ.ศ. 2497 อายุ 55 ปี

5.2 ที่อยู่ บ้านเลขที่ 59 หมู่ 6 บ้านสระขี้ต้อน ตำบลหนองบัวตะเกียด
อำเภอด่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา

5.3 ปรากฏชื่อชาวบ้าน และภูมิปัญญา
ท้องถิ่น ด้านการประกอบอาชีพในท้องถิ่น

5.4 รายละเอียด วิธีการ ขั้นตอน
การดำเนินการ

การทอเสื่อ

มีประสบการณ์ 20 ปี

วัสดุ - อุปกรณ์

1. ด้าย หรือ เส้นเอ็น
2. ไม้ส่งกก มีลักษณะแบน
ปลายมนเจาะรูตรงปลาย
ไม้
3. ฟืม
4. โครงก่
5. น้ำ
6. สีย้อมกก
7. ไฟและปี้บ
8. กกตามแห้ง

ขั้นตอนการย้อมกก

1. นำกกแช่น้ำเป็นเวลา 1 คืน เพื่อให้กกอืดตัวเมื่อย้อมสีจะทำให้ติดสีได้ง่าย
2. ต้มน้ำให้เดือดจัด ในการย้อม จะใช้เวลา 5 นาที น้ำเปล่า 2 ลิตร สีย้อมกก 1 ช้อน
โต๊ะ
3. เทสีย้อมกก ประมาณ ครึ่งช้อนชา ลงในน้ำที่เดือด และใส่เกลือลงประมาณ 1 ช้อน
โต๊ะ เพื่อให้กามีสีสดและเป็นเงางาม
4. นำกกที่ผ่านการแช่น้ำ ลงไปย้อมในน้ำที่เดือดจัด โดยการม้วนกกให้เป็นวงกลม ทิ้งไว้
5 นาที
5. แยกกกที่ผ่านการย้อมสีแล้วลงในน้ำสะอาด ประมาณ 5 นาที

ขั้นตอนการทอเสื่อ

1. นำกกสีต่าง ๆ ที่ผ่านการย้อมสี หรือ กกแห้งสีธรรมชาติ ไปแช่น้ำประมาณ 5 - 10 นาที พอกกนึ้มน้ำขึ้นมาจากน้ำ
2. นำกกมาวางไว้ด้านที่ถนัดของคนทอ
3. สอดไม้ส่งกกตามลวดลายที่วางไว้จนสุด ความกว้างของด้ายแล้วสอดเส้นกกใส่ ปลายไม้ดึงกลับคืน ทำเช่นนี้ ไปเรื่อย ๆ โดยสลับต้น - ปลายกก จนกระทั่งเต็ม ผืน ตัดตกแต่งริมกกให้สวยงาม

หมู่ที่ 5 บ้านหนองกระเทียม ใต้

2. ชื่อ นายริม เว็ดสูงเนิน

2.1 เกิด พ.ศ. 2494 อายุ 58 ปี

2.2 ที่อยู่ บ้านเลขที่ 30 หมู่ที่ 5 บ้านหนองกระเทียมใต้ ตำบลหนองบัวตะเกียด อำเภอด่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา

2.3 ประชาชนชาวบ้าน และภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้าน การประกอบอาชีพในท้องถิ่น

2.4 รายละเอียด วิธีการ ขั้นตอนการดำเนินการ

การถักแห

อุปกรณ์

1. ด้ายรัง 4 , 6
2. กระดานเย็บแห
3. ฉนวนถักแห

รูปภาพฉนวนถักแห

วิธีการทำ

การถักแหต้องเริ่มถักจากจอมก่อน จอมแหจะมี 16 ขา 16 แขน แขนจะแยกออกเป็นตา การถักแหจะแยกตาออกไปเรื่อยๆ เพื่อให้แหมีความกว้างออกไปเรื่อยๆ ถักแบบนี้ไปเรื่อยๆ จนได้ความยาวตามต้องการ ความยาวแต่ละปาก จะแตกต่างกันออกไปจะมีความยาวตั้งแต่ 6 ศอก ถึง 15 ศอก พอได้ตามที่ต้องการแล้วก็จะนำแหไปถ่วงโดยการใส่ไหใส่น้ำถ่วงประมาณ 2-3 วัน เพื่อให้แหมีความยาวของตาเท่ากัน ถ่วงเสร็จก็จะนำลูกแหมาติด ติดเสร็จก็ขึ้นแห ก็เป็นอันเสร็จ

1. ชื่อ นางสาวสุมาลี นาไชยธง

- 1.1 เกิดวันที่ 8 เดือน สิงหาคม พ.ศ. 2509 อายุ 43 ปี
- 1.2 ที่อยู่ บ้านเลขที่ 24/1 หมู่ที่ 5 บ้านหนองกระเทียมใต้ ตำบลหนองบัวตะเกียด อำเภอด่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา
- 1.3 ประชาชนชาวบ้าน และภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้าน การประกอบอาชีพในท้องถิ่น
- 1.4 รายละเอียด วิธีการ ขั้นตอนการดำเนินการ

การพับกระดาษเป็นรูปต่างๆ

วัสดุอุปกรณ์

1. กระดาษสีต่างๆ, ถุงขนม, ซองกาแฟ
2. กรรไกร
3. กาว

วิธีทำ

1. ตัดกระดาษ หรือ ถุงขนม ให้เป็นรูป สี่เหลี่ยมผืนผ้า
2. พับตามยาว แล้วพับครึ่ง แล้วพับให้เป็นรูปหัวจรวด
3. พับตรงปลายทั้งสองด้าน จะได้รูป สามเหลี่ยม และพับทั้งสองเข้าหากัน ก็จะเสร็จพับไว้เยอะๆ จนคิดว่าพอก็จะเริ่มต่อ
4. การต่อจะเริ่มต่อที่ฐานก่อน เราจะใช้ก่อกฐานเป็นวงกลมประมาณ 20 ชั้น ถ้าฐาน 20 ชั้นจะใช้ประมาณ 400 ชิ้น
5. พอต่อฐานเสร็จก็เริ่มก่อตัวให้เสร็จ ต่อหัวเสร็จ ก็เริ่มต่อปีก ทั้งสองข้าง ต่อปีกเสร็จก็ต่อหาง ก่อนที่จะต่อแต่ละชั้น ต้องจุ่มกาวก่อนทุกครั้งจะได้ไม่หลุดออกจากกัน

หมู่ที่ 3 บ้านกุดน้ำใส

7. ชื่อ นายพิษณุ บัวชา

7.1 เกิด วันที่ 16 เดือน เมษายน พ.ศ. 2523 อายุ 29 ปี

7.2 ที่อยู่ บ้านเลขที่ 58/4 หมู่ที่ 3 บ้านกุดน้ำใส
ตำบลหนองบัวตะเกียด อำเภอด่านขุนทด จังหวัด นครราชสีมา

7.3 ประชาชนชาวบ้าน และภูมิปัญญาท้องถิ่น
ด้าน การประกอบอาชีพในท้องถิ่น

7.4 รายละเอียด วิธีการ ขั้นตอนการดำเนินการ

การสานแห

วัสดุ - อุปกรณ์

1. ด้ายไนลอนเบอร์ 4 , 6
2. ไม้ปาน
3. ฉนวนแห
4. ปีสสำหรับย้อมแห
5. สีย้อมแห

ขั้นตอนการทำ

1. ใช้เชือกไนลอนในการสานแหเริ่มแรกก่อจอมแหก่อน
2. ใช้ไม้ปานประกอบในการถัก
3. นำฉนวนแหพันไปทางขวาหรือซ้ายก่อนก็ได้ 1 รอบ
4. เมื่อถักแหเสร็จแล้วก็นำลูกแหมาติดที่ปลายแห
5. จากนั้นก็ทำการย้อมสีตามต้องการ

ขั้นตอนการสานแหของ นายพิษณุ บัวชา

5. ชื่อ นางระเบียบ ตอนสั้นเหี้ยะ

5.1 เกิดวันที่ พ.ศ. 2509 อายุ 43 ปี

5.2 ที่อยู่ บ้านเลขที่ 58/6 หมู่ที่ 3 บ้านกุดน้ำใส

ตำบลหนองบัวตะเกียด อำเภอด่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา

5.3 ประชาชนในบ้าน และภูมิปัญญาท้องถิ่น

ด้าน การประกอบอาชีพในท้องถิ่น

5.4 รายละเอียด วิธีการ ขั้นตอนการดำเนินการ

การทำไพรหญ้า

อุปกรณ์

1. หญ้าคาตากแห้ง
2. เชือก
3. ไม้

ขั้นตอนการทำ

1. ตัดหญ้าคาแล้วนำไปตากให้แห้ง
2. เอาไปสางเพื่อคัดเอาเฉพาะต้นที่มีขนาดเท่ากัน
3. นำไปแช่น้ำเพื่อให้หญ้าอ่อนตัว
4. เอาเชือกฟางมัดไม้เพื่อเริ่มต้น และใช้หญ้าขนาดพอเหมาะมัดโดยเชือกฟางทำอย่างนี้ไปเรื่อยๆจนมีขนาดยาวเท่ากับความยาวของไม้ที่เตรียมไว้ เรียกว่าไม้ดับหญ้า
5. เมื่อเสร็จแล้วก็จะได้หญ้า 1 ตับ

ขั้นตอนที่ 1-2

ขั้นตอนที่ 3

ขั้นตอนที่ 4

ขั้นตอนที่ 5

3. ชื่อ นางใบ ศีขุนทด

3.1 เกิด พ.ศ. 2479 อายุ 73 ปี

3.2 ที่อยู่ บ้านเลขที่ 60/2 หมู่ที่ 3

บ้านกุดน้ำใส ตำบลหนองบัวตะเกียด อำเภอด่านขุนทด
นครราชสีมา

จังหวัด

3.3 ประชาชนชาวบ้าน และภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้าน
การประกอบอาชีพในท้องถิ่น

3.4 รายละเอียด วิธีการ ขั้นตอนการดำเนินการ
การทอสีจากต้นไหล

อุปกรณ์

1. ต้นไหลตากแห้ง
2. กี่สำหรับทอสี
3. เชือกไนลอน
4. ไม้ไผ่สำหรับสอด
5. มีด / กรรไกร

ขั้นตอน วิธีการทำ

1. นำต้นไหลหรือกกมาผ่า 2-3 ซีก แล้วนำไปตากให้แห้ง

ต้นกกหรือต้นไหล

การตากต้นกกที่ผ่าเสร็จแล้วให้แห้ง

2. ย้อมสีตามต้องการซึ่งเชือกที่ตะปูทั้ง 2 ด้าน ตามขนาดและลายที่ต้องการโดยด้านข้างจะใช้เชือก 2 เส้น เพื่อความแข็งแรง
3. นำต้นไหลที่ย้อมสีแล้วไปแช่น้ำให้อ่อนตัว
4. จากนั้นนำต้นไหลที่แช่น้ำแล้วมาสอดทำเป็นลายตามต้องการ
5. เมื่อสอดต้นไหลแล้วให้ใช้พีมทอทำไปเรื่อยๆจนเสร็จ จะได้สี 1 ผืน

ขั้นตอนการทำในข้อ 3-5

หมู่ที่ 2 บ้านห้วย

1. ชื่อ นางสาวสุดท้าย ไชขุนทด

1.1 เกิดวันที่ 23 เดือน กรกฎาคม พ.ศ. 2507 อายุ 50 ปี

1.2 ที่อยู่บ้านเลขที่ 94 หมู่ที่ 2 บ้านห้วย ตำบลหนองบัวตะเกียด

อำเภอด่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา

1.3 ประชาชนชาวบ้าน และภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้าน การประกอบอาชีพในท้องถิ่น

1.4 รายละเอียด วิธีการ ขั้นตอนการดำเนินการ

การทอเสื่อ

อุปกรณ์

1. ต้นฝื่อ
2. เชือก
3. ไม้สอด
4. โครงเสื่อ
5. สีย้อมผ้า
6. ฟืม

ขั้นตอนการทำ

1. นำต้นฝื่อมาผ่าครึ่ง แล้วตากให้แห้ง ต่ไปต้มน้ำให้เดือดเพื่อที่จะทำการย้อมสี พอน้ำเดือด ก็เทสีลงไปแล้วผสมให้เข้ากัน ต่ไปนำฝื่อลงไปย้อมจนกว่าจะเป็นสีย้อมเสร็จนำไปตากให้แห้ง

วิธีการทำ

1. นำเชือกสอดในฟืมก่อนแล้วครึ่งในโครงทอ
2. นำต้นฝื่อสอดไปในเชือกที่ครึ่งไว้แล้วทำการทอ
3. หลังจากนั้นก็ตัดเชือกก็จะเสร็จสมบูรณ์

1. ชื่อ - สกุล นายเป้า ภู่มอก

2.1 เกิด พ.ศ. 2493 อายุ 62 ปี

2.2 อยู่ บ้านเลขที่ 18/1 หมู่ 1 บ้านหนองบัวตะเกียด ตำบลหนองบัวตะเกียด

อำเภอด่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา

2.3 ปราชญ์ชาวบ้าน และภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้าน การประกอบอาชีพในท้องถิ่น

2.4 รายละเอียด วิธีการ ขั้นตอนการดำเนินการ

การสานแห

อุปกรณ์

1. จิมแห (เหมือนเข็มเย็บผ้าขนาดใหญ่ ทำจากไม้ไผ่)
2. ด้ายไนลอนขนาดรัง 6 หรือ เอ็น
3. ไม้ป่าน (ไม้ไผ่เหลาให้ผิวเรียบขนาดเท่าไม้เสียบลูกชิ้น)
4. ปิ๊บสำหรับการย้อมแห
5. สีสำหรับการย้อมแห

วิธีการดำเนินการ

1. ใช้จิมแหถักก่อเป็นจอม จำนวน 18 หลัก
2. ถักให้เป็นรูปสี่เหลี่ยมขนาดเล็กลงไปเรื่อย ๆ ยาว กว้าง ตามต้องการ
3. ใส่โซ่ หรือลูกแหเป็นอันดับสุดท้าย เพื่อถ่วงน้ำหนัก
4. นำไปย้อมสี แล้วตากให้แห้ง

หมายเหตุ ระยะเวลาที่ใช้ถักแห ประมาณ 1 เดือน

**ประเพณีความเชื่อ
พิธีกรรม**

2. ชื่อ - สกุล นายหมึก บึงขุน
ทด

2.1 เกิด วันที่ - เดือน -
พ.ศ. 2486 อายุ 66 ปี

2.2 ที่อยู่ บ้านเลขที่ 22
หมู่ 6 บ้านสระขี้ตุน ตำบลหนอง
กระเทียมใต้ อำเภอตำบลขุนทด จังหวัด
นครราชสีมา

2.3 ประชาชนชาวบ้าน

และภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านคติ ความเชื่อ และหลักการ

2.4 รายละเอียด วิธีการ ขั้นตอนการดำเนินการ

หมอดูหักไม้

มีประสบการณ์ในการดูหมอดูหักไม้เป็นเวลา 44 ปี เป็นภูมิปัญญาในการดูหมอดู ที่ได้รับการถ่ายทอดจากบรรพบุรุษสืบมาโดยใช้ไม้หักประมาณ 7 - 8 ท่อน หักตาม กำลังวัน หรืออายุผู้ที่มาดูค่าครุตามแต่จะใส่เป็นการสร้างขวัญกำลังใจ หรือ ทักท้วงผู้ที่มาดูหมอดูเรื่องทั่วไป เช่น เจ็บไข้ได้ป่วย โศคราภ การอาบน้ำมันต์ สะเดาะเคราะห์ เชิญศาลพระภูมิ บ้าน มีความสุขที่ได้ช่วยเหลือผู้มีความทุกข์ ผู้ที่มามีทั้งใกล้และไกลไม่ขาดระยะ

1. ชื่อ - สกุล นางแส หอมขุนทด

1.1 เกิด วันที่ - เดือน - พ.ศ. 2502 อายุ 50 ปี

1.2 ที่อยู่ บ้านเลขที่ 26 หมู่ 6 บ้านสระขี้ต้อน ตำบลหนองบัวตะเกียด
อำเภอด่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา

1.3 ประชาชนชาวบ้าน และภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านศิลปวัฒนธรรมและขนบธรรมเนียม
ประเพณี

1.4 รายละเอียด วิธีการ ขั้นตอนการดำเนินการ

พิธีเลี้ยงตาปู่บ้าน

มีประสบการณ์ 5 ปี เป็นการสืบทอดประเพณีเลี้ยงตาปู่บ้านประจำปี ของ
บ้านประดู่งาม ภูมิปัญญาด้านนี้มีอยู่ไม่มากและมักได้รับการถ่ายทอดเฉพาะบุคคลเท่านั้น

เดือนหก ของทุกปี ชาวบ้านประดู่งาม จะร่วมใจกันนำเครื่องเซ่นไหว้ ประกอบด้วย ไก่ต้ม
เหล้า หมากพลู ยาเส้น ข้าวสุก ขนม นม เนย ตามผู้มาเลี้ยงจะศรัทธามาเลี้ยงตาปู่บ้าน โดยหลวง
รามไกร (ปู่บ้าน) จะมาพบปะกับชาวบ้านในร่างทรง คือ นางแส หอมขุนทด เพื่อให้ชาวบ้านซักถาม
เรื่องราว ต่าง ๆ เช่น ฝนฟ้าอากาศ การทำมาหากิน จะอุดมสมบูรณ์หรือไม่ เรื่องเศรษฐกิจ ฯลฯ
ขณะทำพิธี จะมีการเป่าแคนและตีโพนเป็นจังหวะ เสร็จพิธีชาวบ้านจะร่วมกันรับประทานอาหาร

หมู่ที่ 4 บ้านดอนมุกมัน

6. ชื่อ - สกุล นายทวี บามขุนทด

6.1 เกิด วันที่ 1 เดือน เมษายน พ.ศ. 2483 อายุ 69 ปี

6.2 ที่อยู่ บ้านเลขที่ หมู่ 4 บ้านดอนมุกมัน ตำบลหนองบัวตะเกียด
อำเภอด่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา

6.3 ปรากฏตัวบ้าน และภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านคติ ความเชื่อ และหลักการ

6.4 รายละเอียด วิธีการ ขั้นตอนการดำเนินการ

หมอรักษากระดูก โดยใช้น้ำมันงาหรือน้ำมันมะพร้าว

อุปกรณ์

1. น้ำมันงา
2. น้ำมันมะพร้าว
3. เทียน 3 เล่ม เล่มเล็ก 2 เล่ม เล่มใหญ่ 1 เล่ม
4. ค่าคาย 6 บาท
5. ดอกไม้สีขาว 1 คู่
6. ผ้าขาว 1 วา

ขั้นตอนการดำเนินการ

เมื่อเวลามีคนป่วย แขนหัก ขาหัก หมอน้ำมันก็จะมีคาถา ทำพิธีสวด และเป่าลงไป
ในน้ำมันงาที่เตรียมไว้ หลังจากนั้น ก็เอาน้ำมันงา หรือน้ำมันมะพร้าวที่ทำพิธีเสร็จแล้ว ทาลงไป
บริเวณที่เป็นหรือบริเวณที่แขนหัก ขาหัก ระยะเวลาที่ใช้ในการรักษา ประมาณ 7-15 วัน บางคนถ้า
เป็นไม่มากก็แค่ 7 วัน แล้วแต่บริเวณที่เป็น เป็นมากก็ใช้เวลานาน

3. ชื่อ - สกุล นายตลอด ไชขุนทด

3.1 เกิด วันที่ - เดือน กันยายน พ.ศ. 2492 อายุ 60 ปี

3.2 ที่อยู่ บ้านเลขที่ 166 หมู่ 4 บ้านดอนมุกมัน ตำบลหนองบัวตะเกียด
อำเภอด่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา

3.3 ประชาชนชาวบ้าน และภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้าน คติ ความเชื่อ และหลักการ

3.4 รายละเอียด วิธีการ ขั้นตอนการดำเนินการ

คู่มือการออกรถ , ขึ้นบ้านใหม่

มีตำราแผนโบราณของเก่าแก่ที่ปู่ย่า ตายาย มอบให้

ขั้นตอนการดู ดูตามกำลังวัน เดือน ปี เกิด ถ้าวันเดือนปี ที่เราต้องการเป็นวัน
อัปมงคล ก็ไม่สามารถที่จะออกรถได้ หรือจับวัว จับควาย หรือ ขึ้นบ้านใหม่ได้ ต้องดูตามตำรา
เท่านั้น ในตำราเล่มนี้ วันพุธไม่ให้แต่งงาน วันอังคารไม่ให้โกนจุก วันศุกร์ไม่ให้เผ่าผี แต่ถ้าเป็นวันดี
หรือวันธงชัย ก็ให้ทำในวันนั้นได้เลย

6. นายดอน บุญมี

6.1 เกิด พ.ศ. 2489 อายุ 63 ปี

6.2 ที่อยู่ บ้านเลขที่ 20/4 หมู่ที่ 3 บ้านกุดน้ำใส
ตำบลหนองบัวตะเกียด อำเภอด่านขุนทด จังหวัด นครราชสีมา

6.3 ประชาชนชาวบ้าน และภูมิปัญญาท้องถิ่น
ด้าน **คติ ความคิด ความเชื่อ และหลักการ**

6.4 รายละเอียด วิธีการ ขั้นตอนการดำเนินการ

การแปงูสวัด

อุปกรณ์

1. หมากแห้ง 7 ฝาน
2. พลูที่เอาแต่หาง 7 ใบ
3. ปูน

ขั้นตอนการทำ

1. นำหมากและปูนใส่ในใบพลู
2. จากนั้นพ่หอมก็จะทำการเคี้ยว
3. พอเคี้ยวเสร็จก็นำไปปิดบริเวณที่จะทำการรักษา
4. พ่หอมจะทำการเสกคาถา
5. จะใช้เวลารักษาประมาณ 3 ครั้ง ในเวลาเดียวกัน
6. เมื่อหายแล้วจะมีการทำชั้น 5 มาเพื่อปลงกายด้วย

ของต้องห้ามเวลาทำการรักษา

1. ปลาทุ
2. เหล้า
3. ไก่
4. อาหารทะเล

การทำชั้น 5

1. กรวย 5 กรวย
2. ดอกไม้ 5 คู่
3. เทียน 5 คู่
4. ผ้าขาว 1 วา
5. เทียนเล่มละหนึ่งบ้าน อีก 1 เล่ม
6. เงิน 6 สลึง

2. ชื่อ นายมา ทวีลาภ

2.1 เกิด พ.ศ.2469 อายุ 83 ปี

2.2 ที่อยู่ บ้านเลขที่ 65 หมู่ที่ 3 บ้านกุดน้ำใส
ตำบลหนองบัวตะเกียด อำเภอด่านขุนทด
จังหวัดนครราชสีมา

2.3 ประชาชนชาวบ้าน และภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้าน คติ ความคิด ความเชื่อ และหลักการ

2.4 รายละเอียด วิธีการ ขั้นตอนการดำเนินการ

หมอเป่าโรคต่างๆ เช่น ฝีในท้อง ฝี คางทูม คางบวม

อุปกรณ์

1. ปูนแดง
2. ใบตองแห้ง
3. ดอกไม้ 1 คู่
4. เงิน แล้วแต่จะให้

ขั้นตอน วิธีการทำ

1. เอาปูนแดงใส่ในใบตองแห้ง
2. เคี้ยวใบตองแห้ง
3. แล้วทำการว่าถาคา
4. นำใบตองแห้งที่เคี้ยวเสร็จแล้วมาทาบริเวณที่จะทำการรักษา

1. ชื่อ นายสวาท ด้านสูงเนิน

1.1 เกิด พ.ศ. 2463 อายุ 89 ปี

1.2 ที่อยู่ บ้านเลขที่ 16 หมู่ที่ 3 บ้านกุดน้ำใส

ตำบลหนองบัวตะเกียด อำเภอด่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา

1.3 ประชาชนชาวบ้าน และภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้าน คติ ความคิด
ความเชื่อ และหลักการ

1.4 รายละเอียด วิธีการ ขั้นตอนการดำเนินการ

หมอรักษาโรค เช่น โรคตาแดง คางทูม คางบวม ผู้หญิงอยู่ไฟไม่ได้ แมลงต่อยุงสัตว์

อุปกรณ์

1. เทียนขาว 2 เล่ม
2. ฐูปขาว 2 ดอก
3. ดอกไม้สีขาว
4. เงิน 112 บาท

ขั้นตอน วิธีการทำ

1. ใช้ผ้าขาวหรือผ้าอะไรก็ได้มัดใส่ไม้ด้านใดด้านหนึ่ง
2. นำด้านที่มัดผ้าจุ่มใส่น้ำมัน
3. จุดไฟแล้วเสกคาถา
4. นำด้านที่จุดไฟแยะใส่ปากเพื่ออม
5. นำไม้ออกจากปาก
6. พนใส่บริเวณที่เป็นงูสวัด เป่าใส่ทางด้านซ้าย

4. ชื่อ นายสังขาล สิงหนองโดน

4.1 เกิดเดือน กันยายน พ.ศ. 2480 อายุ 77 ปี

4.2 ที่อยู่ บ้านเลขที่ 19 หมู่ที่ 2 บ้านห้วย ตำบล
หนองบัวตะเกียด อำเภอด่านขุนทด จังหวัด นครราชสีมา

4.3 ประชาชนชาวบ้าน และภูมิปัญญาท้องถิ่น
ด้าน คติ ความคิด ความเชื่อ และหลักการ

4.4 รายละเอียด วิธีการ ขั้นตอนการดำเนินการ

หมอเรียกขวัญนาค

อุปกรณ์

1. ข้าวต้มเขาวัว / เขาควาย
2. ขนมฝักบัว
3. ขนมนางเล็ด
4. กล้วยน้ำว้า
5. บายสี
6. ต้ายดิบ
7. ฐูป,เทียน
8. ไข่ฝั้งดี
9. ชั้น 5 ยกครูพราหมณ์
10. ชั้น 5 ยกพ่อ แม่

วิธีทำ

นำนาคมานั่งหน้ากองบวชที่เตรียมไว้ แล้วทำพิธีรัตนตรัย ตามครู
พราหมณ์ ไหว้ลา พ่อ แม่ ผู้มีพระคุณ ต่อจากนั้น หมอพราหมณ์ก็จะทำพิธีเรียกขวัญ เรียกขวัญเสร็จก็
ให้ผู้มีพระคุณผูกแขนลานาค เป็นเสร็จพิธี

4. ชื่อ - สกุล นางเต็ม พงษ์สิน

4.1 เกิด วันที่ เดือน พ.ศ. 2492 อายุ 65 ปี

4.2 ที่อยู่ บ้านเลขที่ 12 หมู่ 1 บ้านหนองบัวตะเกียด ตำบลหนองบัวตะเกียด
อำเภอด่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา

4.3 ปรากฏฐานะบ้าน และภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้าน คติ ความคิด ความเชื่อ และหลักการ

4.4 รายละเอียด วิธีการ ขั้นตอนการดำเนินการ

การรำผีฟ้า

ปกติการรำผีฟ้าเป็นการรำเข้าทรงเพื่อเป็นการรักษาอาการเจ็บป่วยของชาวบ้านโดยมีการรำ
บูชา แถน หรือ ผีฟ้า นอกจากนี้ยังมีการรำบวงสรวงที่ เรียกว่า รำผีฟ้า เป็นการเซ่นสรวงที่พระ
เจ้าองค์ต่อได้บันดาลความร่มเย็นเป็นสุข

ชาวบ้านที่นับถือพระเจ้าองค์ต่อว่าเป็นพระพุทธรูปศักดิ์สิทธิ์คู่บ้าน และมีความเชื่อว่าถ้าใคร
เป็นลูกศิษย์พระเจ้าองค์ต่อแล้ว หากเจ็บไข้ได้ป่วยขึ้นมาไปรำบวงสรวงแล้วจะหายทันที หรือแม้จะไม่
เจ็บป่วยแต่เมื่อมารำบวงสรวงแล้วจะทำให้กินดีอยู่ดี ปราศจากโรคภัยไข้เจ็บ

บรรดาผีฟ้าซึ่งถือเป็นสิทธิ์หรือบริวารของพระเจ้าองค์ต่อที่แยกย้ายกันไปอยู่ต่างถิ่นจะมารวมกัน
ที่ภูพระตลอด 3 วัน แต่งกายแตกต่างจากชาวบ้านทั่วไป เช่น โปกหัวด้วยผ้าขาว เคี้ยวหมากพลู บ้างก็
กินเหล้า บ้างก็สูบบุหรี่ผสมพริกโดยไม่มีการการจามหรือไอ มีพานบายศรีเล็ก ๆ และรูป เทียนมากกราบ
ไหว้บูชา ก่อนที่จะรำต้องมีการกราบไหว้ก่อน ทำชั้น 5 ชั้น 8 ขึ้นร้านศาลไหว้ก่อนจะลงมาข้างล่าง
ต้องถือชั้น 8 มาด้วย

หมายเหตุ จะทำในเดือน 6, 7, 8 ก่อนเข้าพรรษา

ส่งเสริมอาชีพ

4. นางเปลื้อง ผ่องสูงเนิน

4.1 เกิด วันที่ - เดือน - พ.ศ. 2598 อายุ 46 ปี

4.2 ที่อยู่ บ้านเลขที่ 17 หมู่ 6 บ้านสระซี้ดุ่น

ตำบลหนองบัวตะเกียด อำเภอด่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา

4.3 ปรากฏชาวบ้าน และภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านการประกอบอาชีพในท้องถิ่น

4.4 รายละเอียด วิธีการ ขั้นตอนการดำเนินการ

ปลาร้าบอง

เครื่องปรุง

1. ปลาร้า	5	กิโลกรัม
2. ข่า	1	กิโลกรัม
3. ตะไคร้	1	กิโลกรัม
4. กระเทียม	0.5	กิโลกรัม
5. หอมแดง	1	กิโลกรัม
6. พริกป่น	1.5	กิโลกรัม
7. มะขามเปียก	0.5	กิโลกรัม
8. ใบมะกรูด		

ขั้นตอนในการทำ

- นำปลาร้ามาล้างให้สะอาด ต้องใช้ปลาร้าอย่างดี
- นำหอมแดง ข่า ตะไคร้ ใบมะกรูด มาทำความสะอาดแล้วหั่นเป็นชิ้นเล็ก ๆ
- นำพริกแห้งไปคั่วแล้วป่นให้ละเอียด
- มะขามเปียก แช่น้ำสุก อุ้มทิ้งไว้
- เจียวกระเทียมให้เหลือง หอม ข่า ตะไคร้ นำไปคั่วจนสุก แล้วนำเข้าเครื่องบดละเอียดผสมกับหอมแดงและกระเทียมเจียว ใช้หม้อหรือกระทะตั้งไฟนำปลาร้าและส่วนผสมที่บดแล้วมาคั่วจนปลาร้าสุก นำมะขามเปียกมาผสมคลุกเคล้าให้เข้ากัน โดยออกรสเปรี้ยว-เผ็ดน้ำ (ตามชอบ)

3. ชื่อ - สกุล นางสมจิตร เกณฑ์กลาง ดอน

3.1 เกิด วันที่ - เดือน - พ.ศ.
2499 อายุ 53 ปี

3.2 ที่อยู่ บ้านเลขที่ 7 หมู่ 6
บ้านสระขี้ตื้น ตำบลหนองบัวตะเกียด
อำเภอด่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา

3.3 ประชาชนชาวบ้าน และภูมิปัญญา
ท้องถิ่น ด้านการประกอบอาชีพในท้องถิ่น

3.4 รายละเอียด วิธีการ ขั้นตอน
การดำเนินการ

น้ายาขนมจีนไก่บ้านต้ม

เครื่องปรุง

1. ไก่ 1 ซีก	7. น้ำปลา
2. กระชาย 2 ซ่อนโต๊ะ	8. ขนมจีน
3. หัวหอมแดง 5 หัว	9. ถั่วงอก
4. กระเทียม 10 กลีบ	10. ใบแมงลัก
5. พริกแห้ง	11. ถั้วฝักยาว
6. มะพร้าว	12. พริกป่น

ขั้นตอนการทำ

นำไก่ล้างน้ำให้สะอาด แล้วต้มให้เปื่อย กรองเอาน้ำไก่ไว้ เลาะเนื้อไก่ออกแล้วสับให้ละเอียด หรือ จะไม่เลาะออกก็ได้ สับพร้อมกับกระดูกก็ได้ ปอกเปลือกหอม กระเทียม พริกแห้ง แกะเม็ดแช่น้ำ แล้วบีบให้แห้ง กระชายล้างหั่นให้ละเอียด นำเอาเครื่องที่เตรียมไว้นั้นทั้งหมดต้มรวมไปกับน้าต้มไก่นั้น จนสุก และเปื่อยดีแล้วจึงตักลงมาโขลกให้ละเอียด จากนั้น จึงนำเอามาลงไปละลายกับเนื้อไก่ ที่สับเอาไว้อีกครั้ง มะพร้าวคั้นให้หมดมัน เอาขึ้นตั้งไฟเคี่ยวให้แตกมันปนไปกับเครื่องปรุงทั้งหมดที่เตรียมเอาไว้ นั้น จนน้ายางวดได้ที่แล้ว ชิมดูถ้าอ่อนเค็มก็เติมน้ำปลาลงไปเล็กน้อย ถ้าเค็มดีแล้วก็ไม่จำเป็นต้องรับประทานกับขนมจีน ผักที่เตรียมไว้

4. ชื่อ - สกุล นางสมหวัง วิบูลย์รัตน์

4.1 เกิด วันที่ - เดือน - พ.ศ. 2497 อายุ 55 ปี

4.2 ที่อยู่ บ้านเลขที่ 92 หมู่ 4 บ้านดอนมุกมัน ตำบลหนองบัวตะเกียด
อำเภอด่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา

4.3 วิชาชีพชาวบ้าน และภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านการประกอบอาชีพในท้องถิ่น

4.4 รายละเอียด วิธีการ ขั้นตอนการดำเนินการ

การทำน้ำพริกนรกแมงดา

ส่วนประกอบ

1. พริกป่น
2. ปลาช่อนป่น
3. หอม , กระเทียม เจียวให้เหลือง และหอม
4. น้ำมะขามเปียก
5. เกลือ
6. น้ำตาลทรายขาว
7. แมงดา

ขั้นตอนการทำ

นำปลากับกระเทียมที่เจียวเสร็จลงในกระทะ แล้วปรุงรสใช้น้ำตาล พริกป่น น้ำมะขามเปียก เกลือ น้ำตาลทราย นำ มาปรุงรสให้เข้ากัน ปรุงรสตามใจชอบ เผ็ด , เค็ม, เปรี้ยว, หวาน เมื่อปรุงส่วนประกอบเสร็จจนเย็นแล้วถึงค่อยนำแมงดา มาใส่เป็นวิธีสุดท้าย

1. ชื่อ - สกุล นายแก้ว มหาธีระกุล

1.1 เกิด วันที่ เดือน พ.ศ. 2475 อายุ 77 ปี

1.2 ที่อยู่ บ้านเลขที่ 146 หมู่ 4 บ้านดอนมุกมัน ตำบลหนองบัวตะเกียด

อำเภอด่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา

1.3 ปรากฏชาวบ้าน และภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้าน การประกอบอาชีพในท้องถิ่น

1.4 รายละเอียด วิธีการ ขั้นตอนการดำเนินการ

ปุ๋ยชีวภาพ (ผง)

อุปกรณ์

1. มูลวัว - มูลควาย
2. น้ำหมักชีวภาพ
3. เศษใบไม้
4. แกลบ

ขั้นตอนการดำเนินการ

นำมูลวัว - มูลควาย แกลบ เศษใบไม้ น้ำหมักชีวภาพ ใส่ลงไปในอ่าง หรือ ถังปุ๋ย และผสมให้เข้ากัน แล้วใส่ถุงปุ๋ยหมักไว้แล้วมัดปาก แล้วเก็บไว้ในร่มประมาณ 1 อาทิตย์ พอครบ 1 อาทิตย์ แล้ว ให้นำกลับปุ๋ยโดยพลิกคว่ำถุงปุ๋ย ก่อนที่จะนำออกไปใช้ปุ๋ยหมักมันจะร้อน ให้ปล่อยทิ้งไว้ให้มันเย็นเสียก่อน ก่อนที่จะนำปุ๋ยหมักเหล่านี้ไปใช้ ระยะเวลาในการหมักประมาณ 1 อาทิตย์

2. ชื่อ - สกุล นายคุณ ไชยณรงค์

2.1 เกิด วันที่ เดือน พ.ศ. 2481 อายุ 71 ปี

2.2 ที่อยู่ บ้านเลขที่ 160 หมู่ 4 บ้านดอนมุกมัน ตำบลหนองบัวตะเกียด
อำเภอด่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา

2.3 ประชาชนชาวบ้าน และภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้าน การประกอบอาชีพในท้องถิ่น

2.4 รายละเอียด วิธีการ ขั้นตอนการดำเนินการ

การทำเตาถ่าน หรือ เตาอบ

อุปกรณ์

1. ดินเหนียว
2. ดินเกลือ
3. แกลบ
4. ไม้สะเดา หรือ ไม้ที่ใช้เผาเป็นถ่านได้

ขั้นตอนการเผา

ชุดหลุมกว้างประมาณ 2 เมตร ความสูงประมาณ 1 เมตร เจาะปล่องให้ควันออก และปล่อง
ก่อ หลังจากนั้น ก็เอาไม้ที่เตรียมไว้ใส่ลงไปในเตาถ่านที่ก่อไว้ ใส่ในแนวตั้งเท่านั้น ห้ามใส่ไม้ใน
แนวนอน 1 เตาได้ถ่านประมาณ 4 กระสอบ ใช้ระยะเวลา 7 วัน หรือ 1 อาทิตย์ เวลาถ่านดับต้อง
ปิดปล่องควันให้หมด หน้า - หลัง มันก็จะดับของมันเอง

4. ชื่อ นางสาวสมศรี บุญมา

4.1 เกิดวันที่ 14 กรกฎาคม 2515 อายุ 37

4.2 ที่อยู่ บ้านเลขที่ 191 หมู่ที่ 3

บ้านกุดน้ำใส ตำบลหนองบัวตะเกียด อำเภอด่านขุนทด
จังหวัดนครราชสีมา

ปี

4.3 ประชาชนชาวบ้าน และภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้าน
การประกอบอาชีพในท้องถิ่น

4.4 รายละเอียด วิธีการ ขั้นตอนการดำเนินการ

การปลูกดาวเรือง

ขั้นตอนการเตรียมแปลงว่านเบียดดาวเรือง

1. ซื้อดินถุงละ 10 บาท และซื้อเมล็ดดาวเรืองเมล็ดละ 1 บาท
2. เตรียมแปลงและพ่นยาฆ่าแมลง และนำดินที่ซื้อมาโรยหน้าก่อนว่านเบียดดาวเรือง
3. นำกระสอบตัดเป็นผืนปกแปลงที่ว่านเสร็จแล้ว จากนั้นก็รดน้ำทุกวัน
4. ประมาณ 15 วัน ก็นำต้นดาวเรืองไปปลูกลงแปลงที่เตรียมไว้

ขั้นตอน ในการปลูก

1. ใช้ไม้ปลายแหลมทำเป็นหลุม จากนั้นนำต้นดาวเรืองปลูกลงในหลุม หลุมละ 1 ต้น ระยะห่างประมาณ 1 ศอก
2. ปลูกเสร็จก็รดน้ำทุกวัน
3. ประมาณ 7 วัน ก็นำปุ๋ยเขียวผสมกับยาฆ่าแมลง ฉีดพ่นทุกวันอาทิตย์ และ ประมาณ 4-5 วันก็พรวนดินตามต้นและใส่ปุ๋ยห่างๆจากต้น

ราคาในการขาย จะมี 2 เกรด

1. ดอกใหญ่ ราคาดอกละ 40 สตางค์
2. ดอกเล็ก ราคาดอกละ 15 สตางค์

ผลผลิตดอกดาวเรืองที่ได้

2. ชื่อ นางระเบียบ โมงปราณีต

2.1 เกิด พ.ศ. 2499 อายุ 58 ปี

2.2 ที่อยู่ บ้านเลขที่ 51 หมู่ที่ 2 บ้านห้วย

ตำบลหนองบัวตะเกียด อำเภอด่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา

2.3 ประชาชนชาวบ้าน และผู้มีปัญญาท้องถิ่น

ด้าน การประกอบอาชีพในท้องถิ่น

2.4 รายละเอียด วิธีการ ขั้นตอนการดำเนินการ

การเลี้ยงไก่พันธุ์เนื้อ

อุปกรณ์

1. สร้างโรงเลี้ยงไก่
2. ขุดบ่อน้ำ
3. ไฟฟ้า
4. ถังน้ำ ถังอาหาร
5. โรงเก็บอุปกรณ์ , โรงเก็บอาหาร
6. โรงฉีดยาฆ่าเชื้อ
7. แกลบ
8. ถังแก๊ส

ขั้นตอนการดูแล

1. ทำโรงเลี้ยงไก่ แล้วฉีดยาฆ่าเชื้อให้ทั่วบริเวณโรงเลี้ยงไก่
2. นำแกลบมาโรยให้ทั่วในโรงเลี้ยงแล้ว ฉีดยาฆ่าเชื้อให้ทั่วอีกรอบ
3. นำไก่เล็กๆทั้งหมดมาอบให้แข็งแรงก่อนที่จะขยายไก่ออกให้เต็มในโรงเลี้ยง โดยไก่เล็กๆใช้เวลาอบประมาณ 1 สัปดาห์ แต่ถ้าเป็นฤดูหนาวใช้เวลาประมาณ 2 สัปดาห์
4. ให้อาหารตลอดเวลา

วิธีการให้อาหาร

1. เราจะให้อาหารไก่ตามเบอร์ของไก่ โดยจะแยกออกเป็น 6 เบอร์ คือ
 - 1.2 ไก่ที่มีอายุ ประมาณ 1 อาทิตย์ จะให้อาหารเป็นเบอร์ 1
 - 1.3 ไก่ที่มีอายุ ประมาณ 2 อาทิตย์ จะให้อาหารเป็นเบอร์ 2

3. ชื่อ - สกุล นายแน่น ชอบขยัน

3.1 เกิด วันที่ เดือน พ.ศ. 2490 อายุ 67 ปี

3.2 ที่อยู่ บ้านเลขที่ 50 หมู่ 1 บ้านหนองบัวตะเกียด ตำบลหนองบัวตะเกียด
อำเภอด่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา

3.3 ประชาชนชาวบ้าน และภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้าน การประกอบอาชีพในท้องถิ่น

3.4 รายละเอียด วิธีการ ขั้นตอนการดำเนินการ

ปลูกพืชผักสวนครัว

ฟักทอง พริก มะเขือเทศ กลัวยน้ำว่า หอมแบ่ง ตะไคร้

ขั้นตอนการดำเนินการ

1. ทำร่องแปลงผัก กว้างประมาณ 1 เมตร ยาวประมาณ 3 เมตร
2. เพาะเบี้ยผักที่จะปลูก
3. แยกออกไปแต่้มตามแปลงผัก
4. ใส่ปุ๋ยหมัก
5. รดน้ำผักช่วงเวลา เย็น 1 เวลา

หมายเหตุ ใช้ระยะเวลาในการปลูกผักประมาณ 1 เดือน

การถนอมอาหาร

หมู่ที่ 1 บ้านหนองบัวตะเกียด

5. ชื่อ - สกุล นางสาวมาน ศรีทอง

5.1 เกิด วันที่ เดือน พ.ศ. 2496 อายุ 21 ปี

5.2 ที่อยู่ บ้านเลขที่ 21/2 หมู่ 1 บ้านหนองบัวตะเกียด ตำบลหนองบัวตะเกียด
อำเภอด่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา

5.3 ประชาชนชาวบ้าน และภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้าน การประกอบอาชีพในท้องถิ่น

5.4 รายละเอียด วิธีการ ขั้นตอนการดำเนินการ

การเลี้ยงหมู

1. ไปซื้อลูกหมู แล้วแต่จำนวนที่จะเลี้ยง (หมู 1 ตัว ราคา 1,500 บาท)

2. ซื้อหัวอาหาร (1 ถุง ราคา 670 บาท)

3. เลี้ยงหมูได้ประมาณ 20 โล ก็ลดสูตรอาหารลงมาเรื่อย ๆ จนได้น้ำหนักประมาณ 80-100 กิโลกรัม

4. เลี้ยงหมู ประมาณ 5-7 เดือน

5. ออกจำหน่าย (หมู 1 ตัว ขายประมาณ กิโลละ 67 บาท)

การเลี้ยงดูแม่หมู ให้อาหารโปรตีน ให้กินอาหารวันละ 2 กิโลกรัม แม่หมูควรมีอายุ 7 - 8 เดือน น้ำหนัก 100 - 120 กิโลกรัม จึงนำมาผสมพันธุ์ เป็นสัดส่วนครั้งที่ 2 -3 ผสมพันธุ์ 2 ครั้ง เมื่อผสมพันธุ์เสร็จแล้วควรลดอาหารเหลือ 1 กิโลกรัม เมื่อตั้งท้องควรเพิ่มอาหาร 2 กิโลกรัม เมื่อคลอดลูกให้ลดอาหารลง แม่สุกรควรอยู่ในสภาพปานกลาง คือ ไม่อ้วนหรือผอมจนเกินไป

5. ชื่อ - สกุล นางเสียน ไชขุนทด

5.1 เกิด วันที่ - เดือน - พ.ศ. 2499 อายุ 53 ปี

5.2 ที่อยู่ บ้านเลขที่ 106 หมู่ 4 บ้านแปรงใหม่พัฒนา ตำบลบ้านแปรง
อำเภอด่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา

5.3 ปรากฏตัวบ้าน และภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านการประกอบอาชีพในท้องถิ่น

5.4 รายละเอียด วิธีการ ขั้นตอนการดำเนินการ

การทำข้าวเกรียบฝักทอง

ส่วนประกอบ

1. ฝักทอง 2 ซีด
2. แป้งสาลี 1 กิโล
3. แป้งข้าวเจ้า 1 แก้ว
4. น้ำตาล 5 ช้อน
5. พริกไทย
6. เกลือ 1 ช้อน
7. น้ำมัน

ขั้นตอนการทำ

1. ปอกฝักทองแล้วนำไปนึ่ง
2. นำมาตำ แล้วตวงเป็นถ้วย ประมาณ 1 ถ้วย
3. นำแป้งสาลี 1 กิโล มาคลุกเคล้าให้เข้ากัน
4. นำน้ำตาล 5 ช้อนโต๊ะ เกลือ 1 ช้อนโต๊ะ พริกไทย ครึ่ง ช้อนโต๊ะ แป้งข้าวเจ้า 1 แก้ว แล้วนำมาคลุกเคล้าให้เข้ากันอีกทีหนึ่ง
5. นำน้ำอุ่น มาผสมแล้วขยำให้แป้งนุ่ม ๆ
6. นำมาคั้นให้แป้งได้สัดส่วน ไม่ละหรือไม่เหนียวจนเกินไป
7. นำไปนึ่งประมาณ 15 นาที แล้วนำมาผึ่งลมให้มันเย็น
8. นำไปเข้าตู้เย็น ประมาณ 1 คืน
9. เอาออกมาขยหรือหั่นเป็นชิ้น
10. ผึ่งแดดให้แห้ง ประมาณ 1 วัน
11. นำมาทอดตามความต้องการ

8. ชื่อ นางตีบ เตือนขุนทด

8.1 เกิด พ.ศ. 2504 อายุ 48 ปี

8.2 ที่อยู่ บ้านเลขที่ 146 หมู่ที่ 3 บ้านกุดน้ำใส
ตำบลหนองบัวตะเกียด อำเภอด่านขุนทด จังหวัด นครราชสีมา

8.3 ปรากฏชื่อชาวบ้าน และภูมิปัญญาท้องถิ่น

ด้าน การประกอบอาชีพในท้องถิ่น

8.4 รายละเอียด วิธีการ ขั้นตอนการดำเนินการ

การทำขนมจีน

วัสดุ - อุปกรณ์

1. กะละมัง	2. เฝี่ยน
3. ผ้าขาวบาง	4. แป้งหมัก
5. เต่า	8. หม้อ
6. ถังน้ำ	9. น้ำ
7. กระชอน	

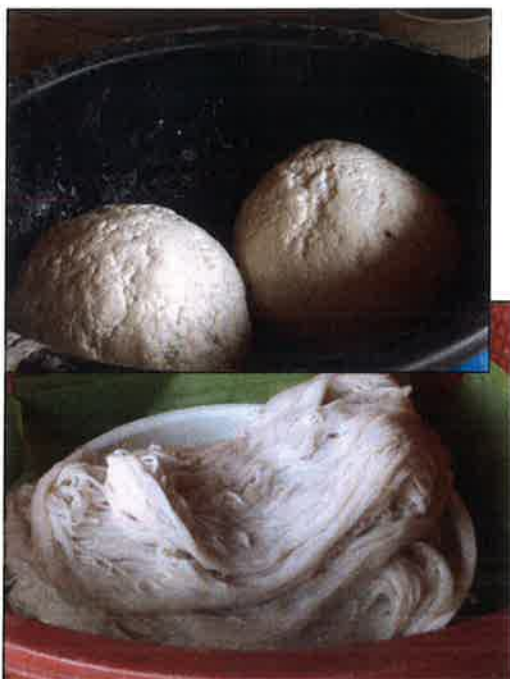
ขั้นตอน

การทำ

1. ทำการหมักแป้งข้าวเจ้าไว้ประมาณ 2 คืน
2. นำแป้งที่ได้จากการหมักมาตำให้ละเอียด
3. จากนั้นก็นำไปคลุกเคล้ากับน้ำแล้วกรองด้วยผ้าขาวบาง
4. นำแป้งที่กรองแล้วไปทับไว้ประมาณ 1 - 2 คืน
5. นำแป้งที่ทับไปตมแล้วนำไปใส่ในเต่าต้มครั้งหนึ่ง
6. จากนั้นก็นำแป้งไปผสมกับน้ำไปคลุกเคล้า

ให้แบ่งแตกละเอียด

7. นำแบ่งที่ได้ไปใส่ในฝอยน
8. บีบแบ่งลงในน้ำเดือด
9. พอสุกก็ตักออกพักไว้ในน้ำเย็น
10. ทำการจับหัวขนมจีน

การหมักแบ่งก่อนนำไป
โคลกให้ละเอียด

ผลสำเร็จของการทำขนมจีน

- 1.4 ไก่ที่มีอายุ ประมาณ 3 อาทิตย์ จะให้อาหารเป็นเบอร์ 3
- 1.5 ไก่ที่มีอายุ ประมาณ 4 อาทิตย์ จะให้อาหารเป็นเบอร์ 4
- 1.6 ไก่ที่มีอายุ ประมาณ 5 อาทิตย์ จะให้อาหารเป็นเบอร์ 5
- 1.7 ไก่ที่มีอายุ ประมาณ 6 อาทิตย์ จะให้อาหารเป็นเบอร์ 6

3. ชื่อ นางเตือนใจ โพธิ์คาศรี

- 3.1 เกิดวันที่ 15 เดือน พฤศจิกายน พ.ศ. 2517 อายุ 40 ปี
- 3.2 ที่อยู่ บ้านเลขที่ 8/1 หมู่ที่ 2 บ้านห้วย
ตำบลหนองบัวตะเกียด อำเภอด่านขุนทด จังหวัด นครราชสีมา
- 3.3 ปราชญ์ชาวบ้าน และภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้าน การประกอบอาชีพในท้องถิ่น
- 3.4 รายละเอียด วิธีการ ขั้นตอนการดำเนินการ

การทำลอดของสิงคโปร์

- อุปกรณ์**
1. แป้งมัน
 2. น้ำตาล
 3. มะพร้าว
 4. น้ำเปล่า.

วิธีทำ

นำน้ำเปล่ามาต้มให้เดือดแล้วนำมาคลุกกับแป้งให้เข้ากัน แล้วนำมาทำให้เป็นแผ่นบางๆ ขนาดแล้วแต่ความต้องการ แล้วนำไปตัดเป็นตัวขนาดของตัวมีทั้งตัวใหญ่ และตัวเล็ก ทำตัวเสร็จจากนั้น นำมะพร้าวที่เตรียมไว้ไปคั้นให้เป็นน้ำกะทิ แล้วนำไปต้มให้เดือด จากนั้นนำน้ำเปล่าไปต้มน้ำเดือดนำตัวแป้งที่เราตัดไว้หย่อนลงไปในหม้อจนกว่าจะสุกจะสังเกตได้ว่าถ้าสุกตัวจะลอยขึ้น แล้วเราก็ตักขึ้นไปแช่ในน้ำเปล่า แช่ประมาณ 2-3 นาที ก่อนที่จะนำไปแช่ในน้ำกะทิ หลังจากนั้น นำน้ำตาลไปต้มกับน้ำเปล่าทำให้เป็นน้ำเชื่อม แล้วนำไปผสมกับตัวลอดช่องเป็นอันเสร็จ สามารถนำไปรับประทานได้

หมู่ที่ 7 บ้านโคกน้อย

1. ชื่อ นายโชติ ไชยณรงค์

- 1.1 เกิด พ.ศ. 2469 อายุ 83 ปี
- 1.2 ที่อยู่ บ้านเลขที่ 72 หมู่ที่ 7 บ้านโคกน้อย
ตำบลหนองบัวตะเกียด อำเภอด่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา
- 1.3 ประชาชนชาวบ้าน และภูมิปัญญาท้องถิ่น
ด้าน คติ ความคิด ความเชื่อ และหลักการ
- 1.4 รายละเอียด วิธีการ ขั้นตอนการดำเนินการ

หมอป่ารักษาโรค เช่น รักษาแผล รักษาฝี รักษาโรคกระดูกทั้งในคน วัวและควาย

อุปกรณ์

การทำชั้น 5 จะทำมาหรือไม่ทำก็ได้

ชั้น 5 ประกอบด้วย

1. กรวย 5 กรวย
2. ดอกไม้ 5 คู่
3. เทียน 5 คู่
4. ผ้าขาว 1 วา
5. เทียนเล่มละหนึ่งบ้าน อีก 1 เล่ม
6. เงินแล้วแต่จะใส่

ขั้นตอน วิธีการทำ

1. ตั้งนะโม 3 จบแล้วก็ว่าคาถาสำหรับการรักษา
2. ใช้น้ำมันมะพร้าวหรือน้ำมันงาหรือน้ำมันเสียงผาก็ได้ ทาบริเวณที่ทำการรักษา
3. ระยะเวลาที่ทำการรักษาก็แล้วแต่ว่าจะเป็นมากเป็นน้อย เช่น เคล็ดขัดยอก จะใช้เวลาประมาณ 1 – 2 วัน

2. ชื่อ นายนิก เผยโคกสูง

2.1 เกิด พ.ศ. 2487 อายุ 65 ปี

2.2 ที่อยู่ บ้านเลขที่ 72 หมู่ที่ 7 บ้านโคกน้อย

ตำบลหนองบัวตะเกียด อำเภอด่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา

2.3 ประชาชนชาวบ้าน และภูมิปัญญาท้องถิ่น

ด้าน คติ ความคิด ความเชื่อ และหลักการ

2.4 รายละเอียด วิธีการ ขั้นตอนการดำเนินการ

หมอเป่ารักษาโรค เช่น เป่าสะพาน เป่าแม่ชื้อ เป่าหัวชั้นนตะ หมอเชิญพระภูมิ

อุปกรณ์

1. กรวย 1 กรวย
2. ดอกไม้ 1 คู่
3. เงิน 6 สลึง

ขั้นตอน ในการเป่าสะพาน

1. เป่าด้วยคาถา เช่น คาถาพระ 7 วัด เป็นต้น
2. ใช้เวลาเป่าประมาณ 3 วัน เวลาเดียวกัน

ขั้นตอน ในการเป่าแม่ชื้อ

1. เป่าด้วยคาถา แม่ชื้อ 7 วัน เช่น

แม่ชื้อวันอาทิตย์	ชื้อ	จิตราวรรณ
แม่ชื้อวันจันทร์	ชื้อ	นงคราญ
แม่ชื้อวันอังคาร	ชื้อ	นงนุช
แม่ชื้อวันพุธ	ชื้อ	อุรารัตน์
แม่ชื้อวันพฤหัสบดี	ชื้อ	อุราทุก
แม่ชื้อวันศุกร์	ชื้อ	ยักษ์นงเยาว์
แม่ชื้อวันเสาร์	ชื้อ	อุราไร

2. ใช้เวลาเป่าประมาณ 3 วัน เวลาเดียวกัน เช่น เป่าตอนเช้าก็ต้องเป่าตอนเช้า 3 วัน

การเชิญพระภูมิ วัสดุ – อุปกรณ์

1. กรวยพระ 6 กรวย
2. ผ้าขาว 1 ท่อน
3. เงิน 24 บาท

ขั้นตอนในการทำ

1. ดูทิศทางของบ้านก่อนว่าบ้านตั้งอยู่ทางทิศใด การตั้งห้ามทิศพายัพ
2. พอได้ทิศทางที่เหมาะสมแล้วก็ทำการเชิญพระภูมิ

3. ชื่อ นางปราณี หอมขุนทด

3.1 เกิด วันที่ 5 มกราคม พ.ศ. 2518 อายุ 34 ปี

3.2 ที่อยู่ บ้านเลขที่ 127 หมู่ที่ 7 บ้านโคกน้อย

ตำบลหนองบัวตะเกียด อำเภอด่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา

3.3 ประชาชนชาวบ้าน และภูมิปัญญาท้องถิ่น

ด้าน การประกอบอาชีพในท้องถิ่น

3.4 รายละเอียด วิธีการ ขั้นตอนการดำเนินการ

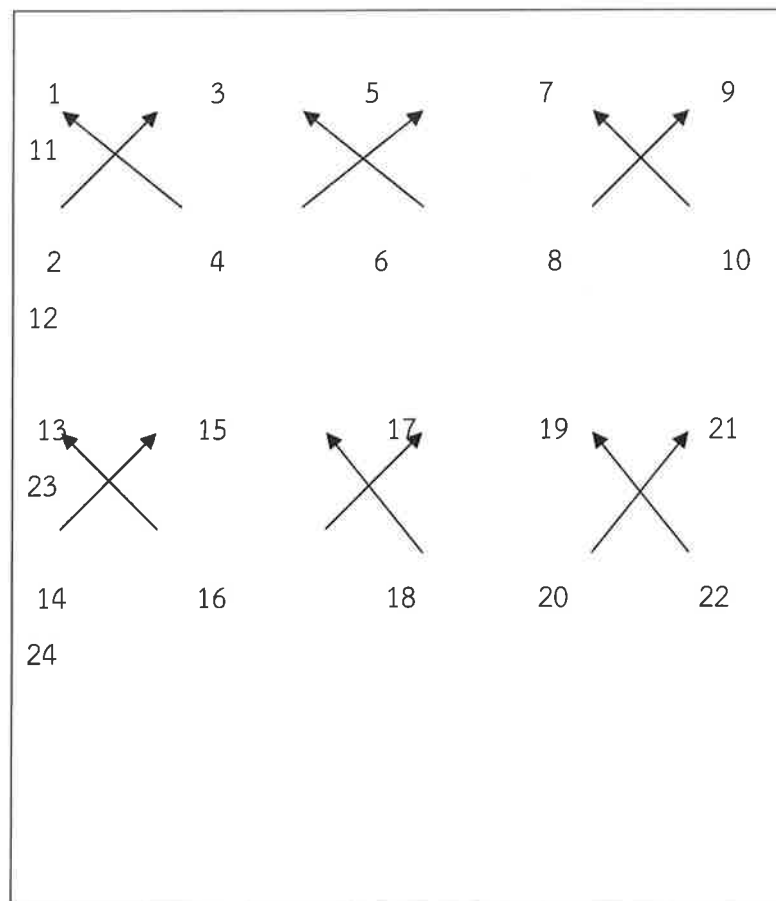
การทำหมอนลายตะกร้อ

อุปกรณ์

1. ผ้ามัน 1.5 เมตร
2. ด้าย
3. เข็ม

ขั้นตอน วิธีการทำ

1. เริ่มจากการตีตารางก่อน
2. ทำการเย็บ จาก 2 ไป 3 และเย็บจาก 4 ไป 1 เย็บไขว้กันไปเรื่อยจนเสร็จ

4. ชื่อ นางทองคำ บอนขุนทด

4.1 เกิด พ.ศ. 2590 อายุ 62 ปี

4.2 ที่อยู่ บ้านเลขที่ 53 หมู่ที่ 7 บ้านโคกน้อย

ตำบลหนองบัวตะเกียด อำเภอด่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา

4.3 ปรากฏชาวบ้าน และภูมิปัญญาท้องถิ่น

ด้าน การประกอบอาชีพในท้องถิ่น

รายละเอียด วิธีการ ขั้นตอนการดำเนินการ

การทอสี

อุปกรณ์

1. ดันไหลตากแห้ง
2. กี่สำหรับทอสี
3. เชือกไนล่อน
4. ไม้ไผ่สำหรับสอด
5. มีด / กรรไกร

ขั้นตอน วิธีการทำ

1. นำดันไหลหรือกกมาผ่า 2-3 ซีก แล้วนำไปตากให้แห้ง
2. ย้อมสีตามต้องการ
3. ชึงเชือกที่ตะปูทั้ง 2 ด้าน ตามขนาดและลายที่ต้องการ โดยด้านข้างจะใช้เชือก 2 เส้นเพื่อความแข็งแรง
4. นำดันไหลที่ย้อมสีแล้วไปแช่น้ำให้อ่อนตัว
5. จากนั้นนำดันไหลที่แช่น้ำแล้วมาสอดทำเป็นลายตามต้องการ
6. เมื่อสอดดันไหลแล้วให้ใช้ฟืมทอ
7. ทำไปเรื่อยๆจนเสร็จ จะได้สี 1 ผืน

หมู่ที่ 8 บ้านโนนระเวียง

1. นายทรงพล ไชขุนทด

1.1 เกิด วันที่ 5 เดือน กันยายน พ.ศ. 2484 อายุ 68 ปี

1.2 ที่อยู่ บ้านเลขที่ 77 หมู่ 8 บ้านโนนระเวียง ตำบลหนองบัวตะเกียด
อำเภอด่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา

1.3

ปราชญ์ชาวบ้าน และภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านการประกอบอาชีพในท้องถิ่น

1.4 รายละเอียด วิธีการ ขั้นตอนการดำเนินการ

การจัดสานส้อมไก่อ

มี 2 ประเภท คือ

1. ส้อมไก่อไม่ไผ่รวก เป็นส้อมไก่อแบบธรรมดา
2. ส้อมไก่อไม่ไผ่สุก เป็นส้อมไก่อแบบสวยงาม

วัตถุดิบที่ใช้

1. ไผ่ไผ่รวก หรือ ไผ่ไผ่สุก

ขั้นตอนดำเนินการ

จัดตรอกให้ได้ขนาด คือ ขนาดความยาว 4 ศอก และ 4 ศอก 1 คืบ
แล้วนำมาสานเป็นรูปทรงส้อมไก่อ

2. นายสวัสดิ์ เห่งขุนทด

2.1 เกิด พ.ศ. 2499 อายุ 52 ปี

2.2 ที่อยู่ บ้านเลขที่ 26 หมู่ 8
บ้านโนนระเวียง ตำบลหนองบัวตะเกียด
อำเภอด่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา

2.3 ประชาชนชาวบ้าน และภูมิปัญญา
ท้องถิ่น ด้านคติ ความเชื่อ และหลักการ

2.4 รายละเอียด วิธีการ ขั้นตอนการ
ดำเนินการ

การเป่าแผลที่ถูกสุนัขกัดด้วยคาถา

ประสบการณ์ 30 ปี ช่วยรักษาแผลที่ถูก

สุนัขกัดโดยการเป่าใช้คาถาเป่า เป่าแผลที่สุนัขกัด ทำให้แผลที่ถูกกัดไม่ปวด เป็นการห้ามเลือด ทำให้
แผลไม่บวมและแผลหายเร็วขึ้น

อุปกรณ์

1. หมาก พลุ
2. ปูนแดง

ขั้นตอนการเป่า

นำปูนแดงทาที่หมาก พลุ แล้วเคี้ยวพอหยาบ มาเป่าคาถาลงไป แล้วนำปูนแดง กับ
หมาก พลุที่เคี้ยว ไปทาบริเวณที่ ถูกสุนัขกัดรอบ ๆ โดยทั่ว โดยผู้ที่มารับการรักษาเป่าแผลจะต้องมาทำ
ทุก 3 เวลา จนกว่า จะหาย ภายใน 1 สัปดาห์

3. นางสะอาด วิสิทธิ์สูงเนิน

3.1 เกิด วันที่ 1 เดือน เมษายน พ.ศ. 2483 อายุ 68 ปี

3.2 ที่อยู่ บ้านเลขที่ 46 หมู่ 8 บ้านโนนระเวียง ตำบลหนองบัวตะเกียด
อำเภอด่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา

3.3 ปราชญ์ชาวบ้าน และภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านคติ ความเชื่อ และหลักการ

3.4 รายละเอียด วิธีการ ขั้นตอนการดำเนินการ

การทำบายศรี

แปลว่า ข้าวขวัญ เครื่องเชิญขวัญ หรือ รับขวัญ มีขนาดใหญ่เล็กขึ้นไปตามลำดับ เป็น 3 ชั้น 5 ชั้น 7 ชั้น หรือ 9 ชั้น มีเสาปักตรงกลางเป็นแกน มีเครื่องสังเวทวางอยู่ในบายศรี และมีไข่ขวัญเสียบอยู่บนยอดบายศรี

อุปกรณ์

1. ใบตอง จากกล้วยตานี
2. ดอกไม้สด
3. เช็ม - ด้าย

การทำบายศรี ซึ่งใช้ในพิธีสังเวทบูชา และทำพิธีทำขวัญ ต่าง ๆ ส่วนต่าง ๆ ที่ประกอบกันเป็นบายศรี มีความหมายในทางที่ดี เช่น กรวย หมายถึง ความอุดมสมบูรณ์ ใบคุณอายุยืนยาว ดอกดาวเรือง ความเจริญรุ่งเรือง ดอกรัก ความรักที่มั่นคง

ไข่ต้ม ในกรณีบายศรีงานแต่งงาน จะมีสองฟอง เป็นของเสียงทาย หัวใจฝ่ายชาย ฝ่ายหญิงจะรักกันมั่นคง ฝ่าไข่ต้มเป็น 2 ซีก ตูกันที่ไข่แดง ถ้าเอียงไปอยู่ข้างใด ทายว่า ใจโลเล แต่ถ้าอยู่ตรงกลาง แสดงว่า หัวใจรักมั่นคง

วิธีการทำบายศรี

จะใช้ตัวแม่ 16 ลูก ตัวลูก 9 ลูก ภายในกรวยที่อยู่ตรงกลางจะบรรจุด้วย หล้าแพรว ใบโพธิ์ ใบขนุน ดอกเช็ม ส่วนนอกจะใช้หมาก พลุ บุหรี่ ดอกไม้มงคล ประดับใช้ในพิธีกรรม การบวงสรวง พระพรหม เช่น การตั้งศาล

4. ชื่อ - สกุล นายลา ธิมะตี

4.1 เกิด วันที่ - เดือน -
พ.ศ. 2482 อายุ 69 ปี

4.2 ที่อยู่ บ้านเลขที่ 32 หมู่
8 บ้านโนนระเวียง ตำบลหนองบัวตะเกียด
อำเภอตำบองชุมพร จังหวัดนครราชสีมา

4.3 ประชาชนชาวบ้าน และภูมิ
ปัญญาท้องถิ่น ด้านการประกอบอาชีพใน
ท้องถิ่น

4.4 รายละเอียด วิธีการ ขั้นตอน
การดำเนินการ

การสานแห

อุปกรณ์

1. จิมแห (เหมือนเข็มเย็บผ้าขนาดใหญ่ ทำจากไม้ไผ่)
2. ด้ายไนลอนขนาดรัง 6 หรือ เอ็น
3. ไม้ปาน (ไม้ไผ่เหลาให้ผิวเรียบขนาดเท่าไม้เสียบลูกชิ้น)
4. ปีกสำหรับการย้อมแห
5. สีสำหรับการย้อมแห

วิธีการดำเนินการ

1. ใช้จิมแหถักก่อเป็นจอม จำนวน 18 หลัก
2. ถักให้เป็นรูปสี่เหลี่ยมขนาดเล็กขึ้นไปเรื่อย ๆ ยาว กว้าง ตามต้องการ
3. ใส่โซ่ หรือลูกแหเป็นอันดับสุดท้าย เพื่อถ่วงน้ำหนัก
4. นำไปย้อมสี แล้วตากให้แห้ง

หมายเหตุ ระยะเวลาที่ใช้ถักแห ประมาณ 1 เดือน

หมู่ที่ 9 บ้านจะบู่

5. ชื่อ - สกุล นายประเสริฐ รงค์สันเทียะ

5.1 เกิด วันที่ - เดือน - พ.ศ. 2499 อายุ 53 ปี

5.2 ที่อยู่ บ้านเลขที่ 36/1 หมู่ 9 บ้านบ้านจะบุ ตำบลหนองบัวตะเกียด
อำเภอด่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา

5.3 ประชาชนชาวบ้าน และภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านการประกอบอาชีพในท้องถิ่น

5.4 รายละเอียด วิธีการ ขั้นตอนการดำเนินการ

ปลูกพืชผักสวนครัวปลอดสารพิษ

ฟักทอง พริก มะเขือเทศ กลัวยน้ำว่า หอมแบ่ง ตะไคร้

ขั้นตอนการดำเนินการ

1. ทำร่องแปลงผัก กว้างประมาณ 1 เมตร ยาวประมาณ 3 เมตร
2. เพาะเบี้ยผักที่จะปลูก
3. แยกออกไปแต่้ตามแปลงผัก
4. ใส่ปุ๋ยหมัก
5. รดน้ำผักช่วงเวลา เย็น 1 เวลา

หมายเหตุ ใช้ระยะเวลาในการปลูกผักประมาณ 1 เดือน

6. ชื่อ - สกุล นางสาว ศรีสไบ

6.1 เกิด พ.ศ. 2522 อายุ 30

6.2 ที่อยู่ บ้านเลขที่ 46 หมู่

9 บ้านจะบุ ตำบลหนองบัวตะเกียด
อำเภอด่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา

6.3 ประชาชนชาวบ้าน

และภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านการประกอบ
อาชีพในท้องถิ่น

6.4 รายละเอียด วิธีการ

ขั้นตอนการดำเนินการ

การปลุกต้นชวนชม

ชวนชมเป็นพรรณไม้งามที่สะดุดตา มีรูปทรงของต้นและกิ่งก้านที่สวยงามและอ่อนช้อยนุ่มนวย
เป็นไม้ที่ปลูกเลี้ยงง่าย ทนต่อสภาพแห้งแล้ง

ฝักหรือผล มีลักษณะคล้ายมูมเมอแรง หรือ เขาคู่ เป็นฝักสองฝักอยู่ติดกัน ปลายและโคน
เรียวแหลมยาวประมาณ 8-9 เซนติเมตร ภายในมีเมล็ดสีน้ำตาลเล็ก ๆ คล้ายเม็ดข้าวเปลือก มีขนสี
น้ำตาลเป็นพู่ติดอยู่ที่ปลายแหลมทั้งสองนี้จะช่วยให้เมล็ดปลิวไปตามลมได้ไกล

การปลูกเลี้ยงและดูแลรักษา

1. ทราย
2. ใบไม้ฝู
3. แกลบ
4. ปุยคอก
5. ขุยมะพร้าว กาบมะพร้าวสับ
6. ดิน

การให้ปุ๋ย ชวนชมเป็นพืชต้องการปุ๋ยไม่มากนัก ใส่ปุ๋ยมากเกินไปมันจะสิ้นเปลือง แล้วยัง
ทำให้ชวนชมเน่าง่าย

ปี
8

หมู่ที่ 10 บ้านใหญ่

1. ชื่อ นายหมั่น เมินขุนทด

1.1 เกิด พ.ศ. 2471 อายุ 81 ปี

1.2 ที่อยู่ บ้านเลขที่ 25 หมู่ที่ 10 บ้านใหญ่ ตำบลหนองบัว
ตะเกียด อำเภอด่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา

1.3 ปราชญ์ชาวบ้าน และภูมิปัญญาท้องถิ่น
ด้าน คติ ความคิด ความเชื่อ และหลักการ

1.4 รายละเอียด วิธีการ ขั้นตอนการดำเนินการ

การดูหมอ

อุปกรณ์

1. ค่าครู แล้วแต่จะใส่
2. ดอกไม้ 1 คู่

ขั้นตอน การดูหมอ

จะดูตาม วัน เดือน ปีเกิด ศึกษาจากตำรา โบราณไทยอีสาน มุลมังอีสาน โหราศาสตร์ การดูจากวัน เช่น วันอาทิตย์ เป็นเลข 1 วันจันทร์เป็นเลข 2 ไปเรื่อยๆจนถึงวันเสาร์ คือเลข 7 ส่วนการดูเดือนเริ่มจากเดือนธันวาคม เป็นเดือนอ้าย (1) เดือนมกรเป็นเดือนยี่(2) เดือนมีนาคมเป็นเดือน (3) ไล่ไปเรื่อยๆจนถึงเดือนพฤศจิกายนเป็นเดือนที่ (12) การดูปี ก็จะเป็นปีชาดเป็นเลข (1) ปีฉลูเป็นเลข (2) ปีชวดเป็นเลข (3) ไปเรื่อยๆจนถึงปีกุนเป็นเลข (12)

2. ชื่อ นายบุญยัง เปี่ยมขุนทด

2.1 เกิด พ.ศ. 2491 อายุ 60 ปี

2.2 ที่อยู่ บ้านเลขที่ 91 หมู่ที่ 10 บ้านใหญ่

ตำบลหนองบัวตะเกียด อำเภอด่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา

2.3 ประชาชนชาวบ้าน และภูมิปัญญาท้องถิ่น

ด้าน คติ ความคิด ความเชื่อ และหลักการ

2.4 รายละเอียด วิธีการ ขั้นตอนการดำเนินการ

หมอเป่ากระดูก

อุปกรณ์

1. น้ำมันหมู
2. น้ำมันงา
3. ชั้น 5 ประกอบด้วย
 - 3.1 กรวย 5 กรวย
 - 3.2 ดอกไม้ 5 คู่
 - 3.3 เทียน 5 คู่
 - 3.4 รูป 5 คู่
 - 3.5 เทียนเล่มละ 1 บาท 1 คู่
 - 3.6 ผ้าขาว 1 วา
 - 3.7 ไข่ดิบ 1 ลูก
 - 3.8 เหล้า 1 ขวด
 - 3.9 เงิน 25 บาท

หมายเหตุ : (น้ำมันงาใช้ชั้น 5 ส่วนน้ำมันหมูใช้ดอกไม้ 1 คู่ เท่านั้น)

ขั้นตอนการรักษา

1. หมอจะทำการเสกน้ำมัน
2. นำน้ำมันหมูหรือน้ำมันงา ที่ทำการเสกแล้วมาทาบริเวณที่บาดเจ็บ
3. หมอจะทำการเป่าบริเวณที่บาดเจ็บ

ระยะเวลาในการรักษา

แขนหัก ใช้เวลาประมาณ 1 อาทิตย์ จะทำการรักษาวันละ 2 ครั้ง น้ำมันที่ทำการปลุกเสกแล้วห้ามให้คนอื่นที่ไม่ใช่เจ้าของจับภาชนะที่ใส่น้ำมัน ยกเว้นคนที่เป็นสามี ภรรยา

3. ชื่อ นางสาวเยาวลักษณ์ ด้านสูงเนิน

- 3.1 เกิดวันที่ 10 เดือน มิถุนายน พ.ศ. 2510 อายุ 42 ปี
 3.2 ที่อยู่ บ้านเลขที่ 22/1 หมู่ที่ 10 บ้านใหญ่ ตำบลหนองบัวตะเกียด อำเภอด่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา
 3.3 ประชาชนชาวบ้าน และภูมิปัญญาท้องถิ่น
 ด้าน การประกอบอาชีพในท้องถิ่น
 3.4 รายละเอียด วิธีการ ขั้นตอนการดำเนินการ

การทำหมอน แบบต่างๆดังนี้

1. หมอนดอกต่อ เริ่มจากการถักจากตรงกลางดอกก่อนแล้วทำหลายๆดอกมาต่อกัน จนเป็นผืน อุปกรณ์ ที่ใช้

1. เข็มเบอร์ 12
2. ด้าย
2. หมอนพืด จะถักไปเรื่อยๆ จะไม่มีการนำดอกมาต่อ ถักไปจนเต็มใบ ใช้เข็มเบอร์ 12 และ ด้ายวีนิส
3. หมอนรูปหัวใจ จะใช้เข็มเบอร์ 4 ใช้ด้ายไหมพรม จะถักตามลายจนเป็นรูปหัวใจ และขายใน ราคาคู่ละ 300 บาท
4. หมอนฟักทอง จะเริ่มจากการตีตารางลงบนผ้าก่อนจากนั้นจะทำการเย็บตามตาราง ส่วน ค่าจ้างตีตาราง ลูกละ 100 บาท

อุปกรณ์ ที่ใช้

1. ฝ้ายดินเงินดินทอง
2. ด้ายสำหรับเย็บผ้า
3. เข็มสอย

หมอนพืด

หมอนโนแบบต่างๆ

4. ชื่อ นางระเบียบ แหขุนทด

6.1 เกิด พ.ศ. 2499 อายุ 53 ปี

6.2 ที่อยู่ บ้านเลขที่ 120 หมู่ที่ 10 บ้านใหญ่ ตำบลหนองบัวตะเกียด อำเภอคำชะขุนทด จังหวัด นครราชสีมา

6.3 ประชาชนชาวบ้าน และภูมิปัญญาท้องถิ่น
ด้าน การประกอบอาชีพในท้องถิ่น

6.4 รายละเอียด วิธีการ ขั้นตอนการดำเนินการ

การทอ絲จากต้นไผ่

อุปกรณ์

1. ต้นไผ่ตากแห้ง
2. กี่สำหรับทอ絲
3. เชือกไนล่อน
4. ไม้ไผ่สำหรับสอด
5. มีด / กรรไกร

ขั้นตอน วิธีการทำ

1. นำต้นไผ่หรือกกมาผ่า 2-3 ซีก แล้วนำไปตากให้แห้ง
2. ย้อมสีตามต้องการ
3. ชึงเชือกที่ตะปูทั้ง 2 ด้าน ตามขนาดและลายที่ต้องการ โดยด้านข้างจะใช้เชือก 2 เส้นเพื่อความแข็งแรง
4. นำต้นไผ่ที่ย้อมสีแล้วไปแช่น้ำให้อ่อนตัว
5. จากนั้นนำต้นไผ่ที่แช่น้ำแล้วมาสอดทำเป็นลายตามต้องการ
6. เมื่อสอดต้นไผ่แล้วให้ใช้ฟืมทอ
7. ทำไปเรื่อยๆจนเสร็จ จะได้絲 1 ผืน

7. ชื่อ นางแพ เกียรสูงเนิน

7.1 เกิด พ.ศ. 2473 อายุ 79 ปี

7.2 ที่อยู่ บ้านเลขที่ 1/2 หมู่ที่ 10 บ้านใหญ่ ตำบลหนองบัวตะเภา
อำเภอด่านขุนทด จังหวัด นครราชสีมา

7.3 ประชาชนชาวบ้าน และภูมิปัญญาท้องถิ่น
ด้าน การประกอบอาชีพในท้องถิ่น

7.4 รายละเอียด วิธีการ ขั้นตอนการดำเนินการ

การทอ絲จากต้นไหล

อุปกรณ์

1. ต้นไหลตากแห้ง
2. กี่สำหรับทอ絲
3. เชือกไนล่อน
4. ไม้ไผ่สำหรับสอด
5. มีด / กรรไกร

ขั้นตอน วิธีการทำ

1. นำต้นไหลหรือกกมาผ่า 2-3 ซีก แล้วนำไปตากให้แห้ง
2. ย้อมสีตามต้องการ
3. ชึงเชือกที่ตะปูทั้ง 2 ด้าน ตามขนาดและลายที่ต้องการ โดยด้านข้างจะใช้เชือก 2 เส้น เพื่อความแข็งแรง
4. นำต้นไหลที่ย้อมสีแล้วไปแช่น้ำให้อ่อนตัว
5. จากนั้นนำต้นไหลที่แช่น้ำแล้วมาสอดทำเป็นลายตามต้องการ
6. เมื่อสอดต้นไหลแล้วให้ใช้ฟืมทอ
7. ทำไปเรื่อยๆจนเสร็จ จะได้絲 1 ผืน

ขั้นตอนการทอ絲ของ นางแพ เกียรสูงเนิน

หมู่ที่ 11 บ้านใหม่โนนระเวียง

8. ชื่อ นางนาค โพธิ์คาศรี

8.1 เกิด พ.ศ. 2493 อายุ 59 ปี

8.2 ที่อยู่ บ้านเลขที่ 20/2 หมู่ที่ 11 บ้านใหม่โนนระเวียง ตำบลหนองบัวตะเกียด อำเภอด่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา

8.3 ประชาชนชาวบ้าน และภูมิปัญญาชาวบ้าน
ด้าน การประกอบอาชีพในท้องถิ่น

8.4 รายละเอียด วิธีการ ขั้นตอนการดำเนินการ

การทอ絲จากต้นไหล

อุปกรณ์

1. ต้นไหลตากแห้ง
2. กี่สำหรับทอ絲
3. เชือกไนลอน
4. ไม้ไผ่สำหรับสอด
5. มีด / กรรไกร

ขั้นตอน วิธีการทำ

1. นำต้นไหลหรือกกมาผ่า 2-3 ซีก แล้วนำไปตากให้แห้ง
2. ย้อมสีตามต้องการ
3. ชึงเชือกที่ตะปูทั้ง 2 ด้าน ตามขนาดและลายที่ต้องการ โดยด้านข้างจะใช้เชือก 2 เส้น เพื่อความแข็งแรง
4. นำต้นไหลที่ย้อมสีแล้วไปแช่น้ำให้อ่อนตัว
5. จากนั้นนำต้นไหลที่แช่น้ำแล้วมาสอดทำเป็นลายตามต้องการ
6. เมื่อสอดต้นไหลแล้วให้ใช้ฟืมทอ
7. ทำไปเรื่อยๆจนเสร็จ จะได้絲 1 ผืน

การทอผ้าด้วยกี่พื้นบ้าน

อุปกรณ์

1. หลอดใส่ด้าย
2. กี่สำหรับทอผ้า
3. ด้ายสำหรับทอผ้า
4. กระสวย
5. ไม้ปั่นด้าย
6. ไม้หาบหูก
7. ไม้สีบหูก
8. ไม้ลากหูก
9. ฟืมทอหูก

ขั้นตอน วิธีการทำ

1. ต่อกี่สำหรับทอผ้า
2. สาวเครือผ้าให้เป็นลวดลายที่ต้องการ
3. ปั่นด้ายด้วยไม้ปั่นด้ายใส่ในหลอด

4. นำด้ายในหลอดใส่ในกระสวย
5. ทำการทอผ้า ทอไปเรื่อยๆจนได้ความยาวตามต้องการ

9. ชื่อ นางป๋วย โพร้คาศรี

- 9.1 เกิด พ.ศ. 2487 อายุ 65 ปี
- 9.2 ที่อยู่ บ้านเลขที่ 113 หมู่ที่ 11 บ้านใหม่โนนระเวียง ตำบลหนองบัวตะเกียด อำเภอด่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา
- 9.3 ประชาชนชาวบ้าน และภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้าน การประกอบอาชีพในท้องถิ่น
- 9.4 รายละเอียด วิธีการ ขั้นตอนการดำเนินการ

การทอผ้าด้วยกี่พื้นบ้าน

อุปกรณ์

1. หลอดใส่ด้าย
2. กี่สำหรับทอผ้า
3. ด้ายสำหรับทอผ้า
4. ก้านสวอย
5. ในปั่นด้าย
6. ไม้ทาบหูก
7. ไม้สีบหูก
8. ไม้ถากหูก
9. ฟืมทอหูก

ขั้นตอน วิธีการทำ

1. ต่อกี่สำหรับทอผ้า
2. สวอเครือผ้าให้เป็นลวดลายที่ต้องการ
3. ปั่นด้ายด้วยในปั่นด้ายใส่ในหลอด

4. นำด้ายในหลอดใส่ในก้านสวาย
5. ทำการทอผ้า ทอไปเรื่อยๆจนได้ความยาวตามต้องการ

ขั้นตอนการทอผ้า

10. ชื่อ นายเท็ง โพธิ์ศาสตร์

10.1 เกิด พ.ศ. 2490 อายุ 62 ปี

10.2 ที่อยู่ บ้านเลขที่ 20/2 หมู่ที่ 11 บ้านใหม่โนนระวีวง

ตำบลหนองบัวตะเกียด อำเภอด่านขุนทด จังหวัด นครราชสีมา

10.3 ปราชญ์ชาวบ้าน และภูมิปัญญาท้องถิ่น

ด้าน ศิลปวัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณี

10.4 รายละเอียด วิธีการ ขั้นตอนการดำเนินการ

พิธีกรรมทางพระพุทธศาสนา

งานมงคล

นิมนต์พระสงฆ์ 5 รูปขึ้นไป ไม่นิยม 7 รูป ส่วนการจัดโต๊ะหมู่บูชาควรจัดให้ตรงให้ครบ เช่น 5, 7, 9 ต้องวางโต๊ะหมู่บูชา ไว้ทางขวามือของพระสงฆ์ตลอด ห้ามหันหน้าพระประธาน ไปทางทิศ ตะวันตก โยงสายสินจากดักพระประธาน

งานอวมงคล (ศพ)

การจัดโต๊ะหมู่บูชา จัดแบ่งครึ่งก็ได้ เช่น 5 จัดแค่ 3 ก็ได้ไม่จำเป็นต้องครบ ด้ายสายสิน จะไม่โยงสูงกว่าพระประธาน ห้ามหันหน้าคนตายเข้าหาพระประธานเด็ดขาด

การยกบ้านใหม่

1. มีการย้ายพระภูมิมาก่อน
2. ชุดหลุมหาทิศทางที่ดีในการตั้งเสาเอก ในการตั้งเสาเอกจะมีอุปกรณ์ดังนี้

ไซ 1 อัน ผ้าไหม 1 ผืน

3. มีการรำ ถาม – ตอบไปมาว่าที่อยู่นี้มีความอุดมสมบูรณ์ ให้มีเงินมีทองไหม คนตอบก็จะตอบกลับมาว่าใช่แล้ว ถ้าถามว่าบ้านนี้อยู่แล้วมักเจ็บไข้ได้ป่วย คนตอบก็จะตอบกลับมาว่า ไม่ใช่

4. ทำการตั้งเสาโท ในการตั้งเสาโทจะมีอุปกรณ์ดังนี้

4.1 อ้อย 1 คู่

4.2 กล้วย 1 คู่

5. ทำการรดน้ำมนต์ที่ต้นเสา วางตะปูลงในหลุม ต้นเสาละ 1 ดอก

6. ทำการก่อสร้างได้ตามต้องการ

การขึ้นบ้านใหม่

อุปกรณ์ที่ใช้

1. แห
2. มองดักปลา
3. หาบตะกร้าของกิน
4. ลูกหิน
5. น้ำ 1 ตุ่ม

ขั้นตอนการทำ

1. เจ้าของบ้านกราบบันไดบ้านพร้อมกับตั้งนะโม 3 จบ
2. หาบตะกร้าของกิน มองดักปลาและแหแห่รอบบ้าน 3 รอบ
3. พอแห่เสร็จนำของขึ้นบ้าน พร้อมกับนำก้อนหินใส่ในตุ่มน้ำ 1 ก้อน
4. พ่อหมอจะทำการสโลกบันได (โดยปกติบันไดจะมี 9 ชั้น และ 11 ชั้น) ดังนี้

เหยียบบันไดขั้นที่	1	ให้เงินหมื่นมาสอง
เหยียบบันไดขั้นที่	2	เงินแสนลงมาเต้า
เหยียบบันไดขั้นที่	3	ช้างม้าแล่นมาไหม
เหยียบบันไดขั้นที่	4	ทาสีทาสาแล่นมาช้อย
เหยียบบันไดขั้นที่	5	เจ็บไข้แมนปมี
เหยียบบันไดขั้นที่	6	ให้มั่งมีเป็นเศรษฐีเงินล้าน
เหยียบบันไดขั้นที่	7	พันโทษพรรณา
เหยียบบันไดขั้นที่	8	ให้ได้เป็นพญาหัวหน้าหมู่
เหยียบบันไดขั้นที่	9	เงินเข้าม้อละแสนสองแสน
เหยียบบันไดขั้นที่	10	ขอและแนนอย่าให้เขาเอาได้
เหยียบบันไดขั้นที่	11	ชี้อ้ายได้เพ็งสมภาร

11. ชื่อ นางน้อย อาบสุวรรณ

11.1 เกิด พ.ศ. 2499 อายุ 53 ปี

11.2 ที่อยู่ บ้านเลขที่ 74/5 หมู่ที่ 11 บ้านใหม่โนนระเวียง
ตำบลหนองบัวตะเกียด อำเภอด่านขุนทด
จังหวัด นครราชสีมา

11.3 ประชาชนชาวบ้าน และภูมิปัญญาท้องถิ่น
ด้าน การประกอบอาชีพในท้องถิ่น

11.4 รายละเอียด วิธีการ ขั้นตอนการดำเนินการ

การทำกล้วยทอด

วัสดุ - อุปกรณ์

1. กล้วยห่าม
2. กะทิ
3. มะพร้าว
4. เกลือ
5. แป้งข้าวเจ้า
6. น้ำตาล
7. น้ำปูนใส
8. ใบเตย
9. ถั่วลิสง
10. งา

ขั้นตอนการทำ

- 1.

ตีแป้งกับน้ำตาลให้เข้ากันใส่มะพร้าวใส่เกลือลงไป

2. คนให้เข้ากันจากนั้นก็ใส่น้ำกะทิให้เข้ากัน
3. จากนั้นก็ใส่น้ำปูนใสใส่น้ำตาลคนให้เข้ากัน
4. ใส่งาและถั่วลิสงลงไป
5. นำกล้วยที่ปอกเปลือกแล้วลงไปชุบในแป้งที่เราเตรียมไว้
6. นำกล้วยไปทอดพอเหลืองก็ตักออก

หมู่ที่ 12 บ้านสามกลุ่มพัฒนา

1. ชื่อ นางยวน กองขุนทด

1.1 เกิด พ.ศ. 2485 อายุ 67 ปี

1.2 ที่อยู่ บ้านเลขที่ 40 หมู่ที่ 12 ตำบลหนองบัวตะเกียด
อำเภอด่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา

1.3 ราษฎรชาวบ้าน และภูมิปัญญาท้องถิ่น
ด้าน การประกอบอาชีพในท้องถิ่น

1.4 รายละเอียด วิธีการ ขั้นตอนการดำเนินการ

การทอ絲จากต้นไหล

อุปกรณ์

1. ต้นไหลตากแห้ง
2. กี่สำหรับทอ絲
3. เชือกไนล่อน
4. ไม้ไผ่สำหรับสอด
5. มีด / กรรไกร

ขั้นตอน วิธีการทำ

1. นำต้นไหลหรือกกมาผ่า 2-3 ซีก แล้วนำไปตากให้แห้ง
2. ย้อมสีตามต้องการ
3. ชึงเชือกที่ตะปูทั้ง 2 ด้าน ตามขนาดและลายที่ต้องการ โดยด้านข้างจะใช้เชือก 2 เส้น เพื่อความแข็งแรง
4. นำต้นไหลที่ย้อมสีแล้วไปแช่น้ำให้อ่อนตัว
5. จากนั้นนำต้นไหลที่แช่น้ำแล้วมาสอดทำเป็นลายตามต้องการ
6. เมื่อสอดต้นไหลแล้วให้ใช้ฟืมทอ
7. ทำไปเรื่อยๆจนเสร็จ จะได้絲 1 ผืน

2. ชื่อ นายบุญรอด เจริญไธสง

2.1 เกิด พ.ศ. 2500 อายุ 52 ปี

2.2 ที่อยู่ บ้านเลขที่ 38 หมู่ที่ 12 ตำบลหนองบัวตะเกียด อำเภอด่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา

2.3 ประชาชนชาวบ้าน และภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้าน การประกอบอาชีพในท้องถิ่น

2.4 รายละเอียด วิธีการ ขั้นตอนการดำเนินการ

การสานแห

วัสดุ - อุปกรณ์

1. ด้ายไนลอน 4 , 6
2. ไม้ปาน
3. จิมแห
4. ปีกสำหรับย้อมแห
5. สีย้อมแห

ขั้นตอนการทำ

1. ใช้เชือกไนลอนในการสานแหเริ่มแรกก่อจอมแหก่อน
2. ใช้ไม้ปานประกอบในการถัก
3. นำจิมแหเกี่ยวไปทางขวาหรือซ้ายก่อนก็ได้ 1 รอบ
4. เมื่อถักแหเสร็จแล้วก็นำลูกแหมาติดที่ปลายแห
5. จากนั้นก็ทำการย้อมสีตามต้องการ

3. ชื่อ นางสาว เจิมไธสง

3.1 เกิด พ.ศ. 2503 อายุ 49 ปี

3.2 ที่อยู่ บ้านเลขที่ 38 หมู่ที่ 12 ตำบลหนองบัวตะเกียด
อำเภอด่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา

3.3 ประชาชนชาวบ้าน และภูมิปัญญาท้องถิ่น
ด้าน การประกอบอาชีพในท้องถิ่น

3.4 รายละเอียด วิธีการ ขั้นตอนการดำเนินการ

การเผาถ่านด้วยเตาอบ

วัสดุ - อุปกรณ์

1. เตาอบ
2. ไม้พิน

ขั้นตอนการทำ

1. ขุดหลุมลึกประมาณ 1.5 เมตร
2. นำไม้พินใส่ในหลุมที่ขุดไว้จนแน่น
3. นำโคลนมาปั้นให้เป็นรูปครึ่งวงกลม ด้านข้างจะมี 1 รู เป็นที่จุดไฟ อีก 3 รู จะเป็นที่ระบายควัน
4. พอจุดไฟแล้วนำโคลนมาปั้นปิดเตาให้สนิท
5. ระยะเวลาที่เผา ดูจากควันในเตา ถ้าควันดับแล้วให้ใช้โคลนหรือผ้าชุบน้ำไปเช็ดบริเวณเตา
6. ดูจนแน่ใจแล้วว่าเตาอบเย็นลงที่จะสามารถเข้าไปเก็บถ่านได้
7. ทำการเก็บถ่านในเตาใส่กระสอบที่เราเตรียมไว้
8. ราคาขาย จะขายกระสอบละ 200 บาท

4. ชื่อ นายคาน เกียรสูงเนิน

4.1 เกิด พ.ศ. 2479 อายุ 73 ปี

4.2 ที่อยู่ บ้านเลขที่ 34 หมู่ที่ 12 ตำบลหนองบัวตะเกียด
อำเภอด่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา

4.3 ประชาชนชาวบ้าน และภูมิปัญญาท้องถิ่น
ด้าน การประกอบอาชีพในท้องถิ่น

4.4 รายละเอียด วิธีการ ขั้นตอนการดำเนินการ

เครื่องจักรสาน

1. ไม้กวาด มีอุปกรณ์ดังนี้

7. ทางมะพร้าว
2. ด้ามไม้ไผ่
3. เชือกไนล่อน

ไม้กวาด

ไซ

ขั้นตอนการทำ

1. เหลาทางมะพร้าวให้ได้มากตามต้องการ
2. นำไม้ไผ่มาเจาะเป็นรูซึ้งด้วยลวด
3. นำทางมะพร้าวที่เหลือไว้มารวมเป็นกำแล้วถักด้วยเชือก
4. ถักให้รอบจากนั้นใช้ลวดตึงให้แน่น
5. ขายในราคาด้ามละ 25 บาท

2. ไช มีอุปกรณ์ดังนี้

1. ไม้ไผ่
2. เชือกไนล่อน
3. ไม้ค้อย

ขั้นตอนการทำ

1. เหลาไม้ไผ่แล้วนำไม้ไผ่มาสานโดยเริ่มจากปากไชก่อน
2. ใช้เชือกไนล่อนถักกับไม้ไผ่ไปเรื่อยๆจนเสร็จ
3. พอเสร็จใช้ไม้กรงวัดขนาด เพื่อจะได้ขนาดตามต้องการ
4. ขายในราคาอันละ 150 บาทขึ้นไป

3. กระจิบข้าวเหนียว มีอุปกรณ์ดังนี้

1. ไม้บง
2. เชือกไนล่อน
3. ก้านลาน

ขั้นตอนการทำ

1. เหลาไม้บง ให้ได้ตามที่ต้องการ
2. เริ่มจากการถักลายสองก่อน พอได้ขนาดแล้วต่อด้วยการถักลายบี
3. พอสานลายบีก็จะต่อด้วยลายคุบสานต่อไปจนเสร็จ
4. ส่วนฝากระจิบก็จะสานเช่นเดียวกันกับตัวกระจิบ
5. พอเสร็จก็จะได้กระจิบข้าวเหนียว 1 กระจิบ
6. ขายในราคาลูกละ 50 บาทขึ้นไป

กระจิบใส่ข้าว

ชื่อ นายดำริ ดวงจักรวาล

- 5.1 เกิด พ.ศ. 2474 อายุ 78 ปี
 5.2 ที่อยู่ บ้านเลขที่ 44 หมู่ที่ 12 ตำบลหนองบัวตะเกียด
 อำเภอด่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา
 5.3 ประชาชนชาวบ้าน และภูมิปัญญาชาวท้องถิ่น
 ด้าน การประกอบอาชีพในท้องถิ่น
 5.4 รายละเอียด วิธีการ ขั้นตอนการดำเนินการ

ยาแผนโบราณ

วัสดุ - อุปกรณ์

1. ชั้น 5 ประกอบด้วยกรวย 5 กรวย
 ดอกไม้ 5 คู่ เทียน 5 คู่ ผ้าขาว 1 ไร่
 เทียนเล่มละ 1 บาท 1 เล่ม เงินค่ารักษา
 แล้วแต่โรคที่เป็น
2. ยาแผนโบราณ

วิธีการรักษา

1. หมอจะทำการตรวจดูอาการก่อนว่าเป็นโรคอะไร
2. ทำการรักษาโดยการจ่ายยาให้กับผู้ป่วย

หมู่ที่ 13 สระสมบูรณ์

1. ชื่อ นางวาริน เว็ดสูงเนิน

1.1 เกิดวันที่ 22 เดือน กรกฎาคม พ.ศ. 2496 อายุ 56 ปี

1.2 ที่อยู่ บ้านเลขที่ 73 หมู่ที่ 13 ตำบลหนองบัวตะเกียด
อำเภอด่านขุนทด

จังหวัดนครราชสีมา

1.3 ปรากฏชาวบ้าน และภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้าน การประกอบ
อาชีพในท้องถิ่น

1.4 รายละเอียด วิธีการ ขั้นตอนการดำเนินการ

การทำกล้วยฉาบ

อุปกรณ์

1.กล้วย	6. น้ำตาล	11. เตา
2.เกลือ	7. มีด	
3.น้ำมันพืช	8. กระทง	
4.เนย	9.กระทง	
5.ใบเตย	10.ตะแกรง	

การเตรียมอุปกรณ์สำหรับทำกล้วยฉาบ

ขั้นตอนการทำ

1. ปอกเปลือกกล้วยแล้วนำไปล้างให้สะอาด ปาดเป็นชิ้นบางๆ ผึ่งไว้
2. เตรียมน้ำมันใส่ในกระทง ตั้งไว้จนร้อน
3. นำกล้วยที่เตรียมไว้ลงไปทอด โรยเกลือและใบเตยลงไป แล้วคนให้เข้ากัน และดูว่ากล้วยเหลืองหรือยัง ถ้าเหลืองก็ตักออก ใส่ตะแกรงไว้จนเสด็จน้ำมัน
4. นำน้ำตาลลงไปเคี่ยวกับน้ำ และเนย จนเข้ากันดี แล้วจึงนำกล้วยลงไปผสมจนได้ที่ แล้วค่อยตักออก
5. บรรจุใส่ถุง เป็นอันเสร็จ

วัตถุดิบเบื้องต้น

2. ชื่อ นายต๋ม ไชยณรงค์ อายุ 83 ปี

2.1 ที่อยู่ บ้านเลขที่ 58 หมู่ที่ 13 ตำบลหนองบัวตะเกียด อำเภอคำชะอี
จังหวัดนครราชสีมา

2.2 ประชาชนชาวบ้าน และภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้าน การประกอบอาชีพ
ในท้องถิ่น

2.3 รายละเอียด วิธีการ ขั้นตอนการดำเนินการ

การทำไม้กวาดทางมะพร้าว

อุปกรณ์

1. มีด	6. เชือก
2. ครีมนัดลวด	7. ตะปู
3. สี่ว	8. ลำไม้ไผ่
4. กรรไกร	9. ก้านมะพร้าว
5. เลื่อยตัดเหล็ก	

อุปกรณ์

วิธีทำ

เหลาก้านมะพร้าวแล้วมัดรวมกันเป็นกำ ตามความต้องการแล้วนำมามัดกับไม้ไผ่ โดยใช้ลวดมัดแล้วนำไปแบ่งอีกรอบโดยใช้เชือกรัดอีก 1 รอบ หรือ ถ้ามีหวายใช้หวายถักก็ได้ จากนั้น ก็นำมาตัดปลายให้เท่ากันเป็นอันเสร็จ พร้อมใช้งานได้

ไม้กวาดที่ได้

3. นายขอนแก่น หาขุนทด

3.1 เกิดเดือน เมษายน พ.ศ. 2475 อายุ 77 ปี

3.2 ที่อยู่ บ้านเลขที่ 22 หมู่ 13 ตำบลหนองบัวตะเกียด
อำเภอด่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา

3.3 ปราชญ์ชาวบ้าน และภูมิปัญญาท้องถิ่น

ด้าน คติ ความคิด ความเชื่อ และหลักการ

3.4 รายละเอียด วิธีการ ขั้นตอนการดำเนินการ

การรักษาโรคด้วยไสยศาสตร์

อุปกรณ์

1. ชั้น 5 ประกอบด้วย กรวยพระ 5 อัน , รูป 5 ดอก , เทียนเล็ก 5 เล่ม, ผ้าขาว 1 ท่อน เงิน 12 บาท , เทียนใหญ่ 2 เล่ม

วิธีทำ

1. จะไหว้ครูด้วยชั้น 5 พอไหว้ครู หรือ เรียกครูเสร็จ ก็นำคนป่วยมานั่งข้างหน้า ให้คนป่วยสบตาถ้าคนป่วยไม่สบตาแสดงว่ามีผีอยู่ในร่างกาย หรือ ให้คนป่วยถอดเสื้อออก แล้วใช้ดินสอจิ้มตามร่างกายเบาๆ ถ้าคนป่วยร้องแสดงว่ามีผีอยู่

2. ถ้าวิธีการรักษา ก็จะใช้ชั้น 5 ทำพิธีกรรมคาถา เพื่อจะทำน้ำมันตีให้คนป่วยได้ตีหมก ก่อนที่จะให้คนป่วยตีหมกนั้นต้องดูอาการของคนป่วยก่อนว่า คนป่วย ป่วยมากหรือน้อย ถ้าป่วยยังไม่มานานก็จะให้กิน และตีหมก ไปพร้อมๆกัน ถ้าป่วยมานานแล้วก็จะให้ตีหมกอย่างเดียวก่อน เพราะจะดูอาการของคนป่วยก่อนว่าตีขึ้นหรือไม่ ถ้าอาการดีขึ้นจึงจะให้อาบน้ำมันตีไปพร้อมๆกันเลย จะทำอย่างนี้ประมาณ 7-15 วัน

3. ถ้าคนป่วยมีอาการดีขึ้นเป็นปกติแล้ว เราจะมีทดสอบคือ ให้คนป่วยกินหมาก 1 คำ แล้วให้คนป่วยป่วนน้ำหมากดู ถ้าป่วนน้ำไม่ออกแสดงว่ายังไม่หาย ผียังไม่ออกจากร่างกาย ก็จะทำการรักษาต่อไปอีก ถ้ามีน้ำหมากออก แสดงว่าหายแล้ว

4. ชื่อ นางกลับ หอมขุนทด

4.1 เกิด พ.ศ. 2473 อายุ 79 ปี

4.2 ที่อยู่ บ้านเลขที่ 17 หมู่ที่ 13 ตำบลหนองบัวตะเกียด
อำเภอ ด่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา

4.3 ประชาชนชาวบ้าน และภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้าน **คติ ความคิด
ความเชื่อ**

และหลักการ

4.4 รายละเอียด วิธีการ ขั้นตอนการดำเนินการ
การรักษาคนป่วยด้วยการตั้งไข่

อุปกรณ์

1. ไข่ไก่ 1 ฟอง	2. ข้าวสาร
3. เงินค่า	4. ธูป , เทียน
5. ชาม	

วิธีทำ

1. จุดธูป , เทียน เพื่อบอกกล่าวครู บาอาจารย์ ที่อยู่ในตัว
2. นำข้าวสาร และเงินค่าครู ใส่ลงไปนในชาม เพื่อ ทำการไหว้ครู
3. นำชามกระเบื้อง มาวางไว้แล้ว นำไข่ไก่ ที่คนป่วยนำมาพูดบอกกล่าวต่างๆ แล้วจะพูดกับไข่ที่คนป่วยนำมา ว่า ถ้าคนป่วยถูกผีน้ำ ก็ให้ตั้งไข่ในชาม ถ้าพูดถูก ไข่ก็จะตั้ง ถ้าไม่ไข่ไข่ก็จะไม่ตั้ง และถ้าสิ่งที่เราจะแก้ให้เขา ถ้าเขา ชอบไข่ก็จะล้ม ถ้า ไม่ชอบไข่ก็จะไม่ล้ม และถ้าคนป่วย หายปวดท้อง หรือปวดหัว ให้รีบไปแก้ทันที

หมู่ที่ 14 บ้านห้วยใหม่

1. ชื่อ นายสมชาย บำรุงสำราญ

1.1 เกิดวันที่ 18 เดือน กรกฎาคม พ.ศ.2508 อายุ 43 ปี

1.2 ที่อยู่ บ้านเลขที่ 95 หมู่ที่ 14 ตำบลหนองบัวตะเกียด
อำเภอด่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา

1.3 ประชาชนชาวบ้าน และภูมิปัญญาท้องถิ่น

ด้าน คติ ความคิด ความเชื่อ และหลักการ

1.4 รายละเอียด วิธีการ ขั้นตอนการดำเนินการ

หมอรักษากระดูก ด้วยน้ำมันงาดำ

อุปกรณ์

1. ใบตอง	2. น้ำมันงาดำ	3. เทียนเล็ก
4. เทียนใหญ่	5. ชั้น 5	6. ชั้น 8
7. กระจก 1 ใบ	8. หวี 1 เล่ม	9. แป้ง 1 กระป๋อง
10. ผ้าขาว 1 วา	11. เหล้า 1 ขวด	12. เงิน 6 บาท
13. ชั้นใหญ่ 1 ใบ	14. ไขไก่	

วิธีทำ

นำใบตองมาเย็บเป็นกระธง 7 ชั้น ใส่ในชั้น พร้อมทั้งอุปกรณ์ ที่เตรียมไว้ใส่ลงไปในชั้น หมดเลยจากนั้นก็ท่องคาถาจนเสร็จ หลังจากนั้นนำน้ำมันงามาทาบริเวณที่หัก ถ้าหักแบบไม่รุนแรงก็จะหายเร็ว แต่ถ้าหักมาเป็นเวลานานแล้ว ก็จะใช้เวลาประมาณ 15-20 วันก็จะหาย

2. ชื่อ นางบัวเรียน แซขุนทด

2.1 เกิดเดือน มิถุนายน พ.ศ. 2505 อายุ 47 ปี

2.2 ที่อยู่ บ้านเลขที่ 22 หมู่ที่ 14 ตำบลหนองบัวตะเกียด
อำเภอด่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา

2.3 ประชาชนชาวบ้าน และภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้าน การ
ประกอบอาชีพในท้องถิ่น

2.4 รายละเอียด วิธีการ ขั้นตอนการดำเนินการ

ทอผ้าด้วยกี่พื้นบ้าน

อุปกรณ์

1. อัก	2. กง
3. ไน	4. กระจวย
5. ฟืม	6. กี่
7. ด้าย	

ฟืม

กระจวย

ไน

วิธีทำ

1. คั่นทูก แล้วนำด้ายที่คั่นทูกมาสับกับฟืม

2. นำด้ายที่ค้นมาปั่นใส่หลอด แล้วนำหลอดมาใส่ในกระสวย เพื่อที่จะทอ
3. ทำการทอจนเสร็จตามความยาวของด้ายที่คิดเป็นจำนวนฝืนๆละประมาณ 1.5 เมตร
4. เมื่อเสร็จแล้วก็ตัดออกจากฝิม โดยเหลือด้ายไว้ติดฝิม ให้ยามพอมัดได้ ประมาณ 1 ฝ่า

มือ

5. ตัดเป็นฝืนๆ เย็บขอบ ก็สามารถนำมาใช้ได้

หมู่ที่ 15 บ้านเมืองตะโก

3. ชื่อ นางกาญจนพร หามาลี

3.1 เกิดวันที่ 15 เดือน มิถุนายน พ.ศ. 2502 อายุ 50 ปี

3.2 ที่อยู่ บ้านเลขที่ 63 หมู่ที่ 15 ตำบลหนองบัวตะเกียด
อำเภอ ด่านขุนทด

จังหวัดนครราชสีมา

3.3 ราษฎรชาวบ้าน และภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้าน การ
ประกอบอาชีพในท้องถิ่น

3.4 รายละเอียด วิธีการ ขั้นตอนการดำเนินการ
การเย็บผ้า

อุปกรณ์

1. จักรเย็บผ้า	2. กระดาษสร้างแบบ	3. ด้าย
4. กระดาษคาร์บอน	5. เข็มสอย	6. ซอล์ก
7. ไม้บรรทัด	8. กรรไกร	9. สายวัด
10. เหล็กทับผ้า	11. ลูกกลิ้ง	

วิธีทำ

1. ต้องวัดตัวก่อน วัดเสร็จ ก็สร้างแบบ
2. เริ่มตัดแบบก่อน แล้วจึงนำมาทาบกับผ้า
3. เริ่มตัดที่ 1. ไหล่ก่อน 2. ตัดแขน 3. ทำตัว 4. สอยชาย
4. รีด

7. ชื่อ - สกุล นายสวัสดิ์ หาญวิชา

7.1 เกิด วันที่ - เดือน - พ.ศ. 2489 อายุ 63 ปี

7.2 ที่อยู่ บ้านเลขที่ 65 หมู่ 4 บ้านดอนมุกมัน ตำบลหนองบัวตะเกียด
อำเภอด่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา

7.3 ปรากฏชื่อชาวบ้าน และภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านการประกอบอาชีพในท้องถิ่น

7.4 รายละเอียด วิธีการ ขั้นตอนการดำเนินการ

การปั้นรูปสัตว์ต่าง ๆ ,การวาดภาพ, ภาพเขียน

อุปกรณ์การวาด

1. สีน้ำมัน, สีน้ำ, สีโปสเตอร์
2. กระดาษ หรือ แผ่นไม้อัดบาง หรือ หนาแล้วแต่

อุปกรณ์การปั้น

1. ปูน
2. ทราย
3. เหล็ก
4. น้ำ , หิน

ขั้นตอนการทำ

การปั้นช้าง ตั้งโครงของตัวช้างใช้ระยะเวลาประมาณ 3-4 วัน พอได้โครงเสร็จ
เรียบริ้วแล้ว หลังจากนั้นก็นำปูน ทราย น้ำ และหิน มาผสมกัน การผสมปูน ต้องผสมปูนให้
พอเหนียว ๆ ไม่ผสมปูนมากหรือน้อยเกินไป ถ้ามากเกินไปจะทำให้ไม่ติดกับงาน งานออกมาจะดูไม่
สวย ระยะเวลาในการปั้นช้าง แต่ละตัวนั้นจะใช้เวลาประมาณ 4-5 วัน